

LETNO POROČILO KNJIŽNICE LAŠKO ZA LETO 2021

Pripravil
Matej Jazbinšek

Laško, februar 2022

Letno poročilo Knjižnice Laško za l. 2021 je sprejel Svet Knjižnice Laško na 3. seji 8. 3. 2022.

I SPLOŠNI DEL	3
II POSEBNI DEL	4
1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC	4
2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA	5
3 IZPOLNJEVANJE CILJEV – PROGRAMA ZA LETO 2021	6
3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI	6
3.1.1 Koronavirus	7
3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC	8
3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev	8
3.2.2 Kader in dogodki na kadrovske področju	9
3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast	10
3.2.4 Računalniška opremljenost	11
3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI	12
3.3.1 Odprtost knjižnic	12
3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic	12
3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici	14
3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge	15
3.3.5 Prireditvena dejavnost	16
3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško	17
3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI	18
3.4.1 Domožnanstvo	18
3.4.2 Izredna strokovna in tehnična dela	18
3.4.3 Posavska potujoča knjižnica	19
3.4.4 Projekt LAS Čebela BERE med!	19
3.4.5 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše	20
3.4.6 Stiki z javnostmi	21
3.4.7 Izobraževanje zaposlenih	21
3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA	22
4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV	23
5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM	24
6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA	25
7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA	26
8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI	26
9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU	26
Priloga: Obrazložitev investicij Knjižnice Laško v letu 2021	28
RAČUNOVODSKO POROČILO - BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2021	30

I SPLOŠNI DEL

Naziv: Knjižnica Laško
Naslov: Aškerčev trg 4, 3270 Laško
Telefon; faks: 73 44 300; 73 44 303
E-pošta: info@knjiznica-lasko.si **Spletna stran:** www.knjiznica-lasko.si
Transakcijski račun: 01257-6030371663 UJP Žalec
Davčna in matična številka: 72905689, 5966949
Direktor: Matej Jazbinšek, dipl. komparativist in sociolog kulture, višji bibliotekar
tel.: 73 44 302, e-pošta: matej.jazbinsek@knjiznica-lasko.si

Knjižnica Laško je osrednja knjižnica, ki deluje na območju občin Laško in Radeče.

Njeno mrežo sestavljajo enote:

- Knjižnica Laško – osrednja knjižnica

Aškerčev trg 4, Laško; tel. 03 73 44 300, e-pošta: info@knjiznica-lasko.si

- Knjižnica Radeče – krajevna knjižnica

Ulica OF 2, Radeče; tel. 03 56 87 110, e-pošta: radece@knjiznica-lasko.si

- Knjižnica Rimske Toplice – krajevna knjižnica

Aškerčeva 6, Rimske Toplice; tel. 03 734 0350, e-pošta: rimske.toplice@knjiznica-lasko.si

- Postajališča premične zbirke

Izposojevališče Jurklošter (Lahov graben 6a, Jurklošter), **Izposojevališče Šentrupert** (Šentrupert 91, Šentrupert), **Izposojevališče Zidani Most** (Dom svobode, Zidani Most 12, Zidani Most)

– Posavska potujoča knjižnica

Cesta krških žrtev 26, Krško; tel. 040 765 004, e-pošta: info@posavska-potujoca.si

Organiziranost zavoda, kratka predstavitev in zgodovina:

Knjižnica Laško razpolaga skupno s **1.060 m² prostora** (Laško 550 m², Radeče 200 m², Rimske Toplice 200 m², izposojevališča 110 m²) ter zaposluje vključno z direktorjem **7,7 strokovnega delavca** in **1,5 tehničnega delavca**. Razpolaga s **120.822 enotami** knjižničnega gradiva, v l. 2021 je znašal **prirast 3.117 enot**. Lani so imele vse knjižnice skupno **3.892 aktivnih članov**, ki so nas **obiskali 69.333-krat**, preko spletne strani pa **19.871-krat**. Na dom in v knjižnici so si skupno **izposodili 173.427 enot knjižničnega gradiva**. Zavod izvaja pestro prireditveno dejavnost, lani smo organizirali **220 prireditev za odrasle in otroke**, ki jih je obiskalo **4.916 občanov**. V okviru knjižnice deluje tudi **Univerza za tretje življenjsko obdobje**, katere delovanje je bilo v l. 2021 močno okrnjeno – pri 16 rednih udeležencih smo v okviru 18 srečanj zabeležili 117 obiskov. Razvijamo tudi knjižnično-informacijsko dejavnost s pomočjo 21 računalnikov, namenjenih uporabnikom. Dejavnost knjižnice od njenih začetkov do konca l. 2013 je popisana v knjigi z naslovom *Premišljena hiša z veliko domišljije*. Knjižnica Laško je del slovenskega knjižnično-informacijskega sistema, ki ga povezuje računalniški informacijski sistem COBISS, dejavnost pa določajo knjižničarska zakonodaja in standardi za splošne knjižnice. Financirata nas pretežno občini ustanoviteljici, s strani ministrstva za kulturo pa je sofinanciran nakup knjižničnega gradiva, ki je finančno nizek, in občasno nakupa IKT-opreme. Knjižnica Laško ima kot zavod več kot 20-letno zgodovino in je med zadnjimi v slovenskem prostoru začela delovati s profesionalnim kadrom, in sicer šele leta 1976. **Sedaj sodi glede na število prebivalcev, ki jim je namenjena, med manjše, a sorazmerno dobro razvite slovenske knjižnice**. S temeljnim knjižničnim gradivom dosegamo standarde, vedno manj z nakupom novosti, še manj pa s kadri in prostori. Od leta 1996 dalje smo bili na prostorskem področju deležni precejšnjih izboljšav v celotni mreži, in sicer v Laškem cca. 350 m² obnovljenih površin v letih 1999 in 2005, v Radečah 200 m² obnovljenih površin leta 2002 ter v Rimskih Toplicah 200 m² novih površin v letu 2010. Odtlej novih investicij na prostorskem področju ni bilo, knjižnica v Laškem pa je zaradi premajhnih in nefunkcionalnih prostorov v vedno večjih prostorskih težavah. Za nadaljnji razvoj Knjižnice Laško je občutno povečanje prostorov nujno, in to čim prej.

Knjižnica Laško je za redni program in za investicije v l. 2021 porabila 464.710,75 eur.

Direktor Matej Jazbinšek je bil imenovan 20. 6. 2019, člani Sveta Knjižnice Laško pa so od 24. 6. 2020:

predstavniki ustanoviteljic: Jerica Laznik Mokotar, Barbka Rode, Breda Šuligoj (od januarja 2019);
predstavniki uporabnikov: Darko Berus, Nuša Konec Juričič, Roman Tušek;
predstavniki zaposlenih: Tjaša Mladovan, Gabrijela Pirš, Barbara Rančigaj (predsednica sveta) (odstopila v januarju 2022).

Dejavnosti in naloge Knjižnice Laško kot javne službe opredeljuje Zakon o knjižničarstvu, ki v 2. členu navaja naslednje dejavnosti:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

V 16. členu pa zakon še posebej govori o splošnih knjižnicah, ki poleg nalog iz 2. člena tega zakona v svojem okolju opravljajo še naslednje:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in rabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

16. člen Zakona o knjižničarstvu določa tudi, da so splošne knjižnice vključene v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

II POSEBNI DEL

1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Knjižničarsko dejavnost urejajo zakonske in druge pravne podlage

- Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Laško (UL RS 157/20),
- Zakon o knjižničarstvu (UL RS 87/01) ter Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (UL RS 92/15),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah in stroškov knjižnic (UL RS 19/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS 29/03),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS 73/03, 70/08, 80/12),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS 88/03),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS 74/17),
- Pravilnik o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (UL RS 85/10),
- Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (UL RS 65/16),
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (UL RS 75/16),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (UL RS 107/08, 6/11),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018–2028,
- Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (UL RS 38/16 in 1/17),

- Zakon o obveznem izvodu publikacij ZOIPub (UL RS 69/06 in 86/09),
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK 12. 6. 2012),
- Statut Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (UL RS št. 37/09),
- Model brezplačne medknjižnične izposoje med knjižnicami osrednjeslovenskega prostora,
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (UL RS 45/1994 s spremembami),
- Kolektivna pogodba za javni sektor KPJS (UL 57/08 s spremembami),
- Nacionalni program za kulturo 2014–2017 (trenutno ne obstaja veljaven tovrstni akt, zato smiselno še vedno uporabljamo določila že pretečenega).

Knjižničarstvo urejajo tudi Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UL RS 96/2002 s spremembami), Zakon o javnih zavodih (UL RS 12/91 s spremembami), Zakon o lokalni samoupravi (UL RS 72/93 s spremembami), Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 43/11), Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (UL RS 21/95 s spremembami), Zakon o varstvu osebnih podatkov (UL RS 86/04, 113/05, 51/07, 67/07), Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) in druga zakonodaja, nanašajoča se na delo in poslovanje zavodov. Pri svojem delovanju se knjižnice ravnavajo tudi v skladu z Etičnim kodeksom slovenskih knjižničarjev (1995) in Manifestom o splošnih knjižnicah (IFLA/Unesco, 1994).

Plače ureja plačna zakonodaja za javni sektor in področna zakonodaja.

Knjižnica ureja svoje poslovanje tudi s Pravilnikom o splošnih pogojih poslovanja.

Za potrebe poročanja in načrtovanja Knjižnica Laško vsako leto pripravi naslednje dokumente:

- Poslovno poročilo,
- Letni načrt dela,
- Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva,
- Seznam gradiva, kupljenega iz sredstev Ministrstva za kulturo.

2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA

Dolgoročni cilji splošnega knjižničarstva na območju občin Laško in Radeče temeljijo na osnovnih nacionalnih strateških dokumentih za to področje. Najpomembnejši tovrstni dokument, Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2022–2029, je Državni zbor potrdil 22. februarja letos (nacionalnega dokumenta po programu za kulturo 2014–17 nismo imeli). Še vedno je veljavna Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013–2020, nov strateški dokument splošnih knjižnic pa je skoraj že oblikovan in bo stopil v veljavo v tem letu.

Splošni cilji razvoja knjižnične dejavnosti, za dosego katerih si trajno prizadevamo, so:

- Zagotoviti splošen dostop do knjižničnega gradiva na vseh nosilcih, od klasičnih do elektronskih publikacij, knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov za namene vseh vrst izobraževanja, informiranja in kulturne rasti občanov v vseh življenjskih obdobjih.
- Zagotoviti primerno strokovno pomoč, svetovanje, informiranje, informacijsko opismenjevanje, bibliopedagoško vzgojo in širjenje bralne kulture s strani knjižničnega kadra ter izboljšati dostopnost do znanja in informacij v knjižnični javni službi za vse in knjižnično vlogo kot kulturno-izobraževalnega centra.
- Posodabljanje informacijsko tehnologijo in povečevati oddaljen dostop do knjižnic ter spodbujati digitalni prehod za uporabnike in dostopnost digitaliziranih knjižničnih gradiv.
- Pripomoči k enakopravnosti, demokratičnosti, kulturni blaginji v okolju delovanja ter soustvarjati možnosti za kvalitetnejše življenje tako posameznika kot tudi skupnosti.

V Lokalnem programu kulture Občine Laško 2022–2025 smo najbolj izpostavili sledeče cilje:

- Povečanje prostorov osrednje knjižnice v Laškem oz. pridobitev idejnega načrta, gradbene dokumentacije in gradnja ter pridobitev cca 1.200-1.500 m² uporabne površine osrednje knjižnice v Laškem.
- Povrnitev vseh pripadajočih kazalcev nivoja in statistike knjižničnih dejavnosti oz. storitev na predkoronski nivo (v primeru delovanja brez omejitev) ter uvajanje novih dejavnosti – s poudarkom na področjih bralne in digitalne pismenosti, domoznanstva, e-storitev, vseživljenjskega učenja, projektne dela ter dela z mladimi.
- Razvoj digitalne knjižnice - razvoj digitalnih storitev in povečanje njihove uporabe, digitalizacija poslovanja ter kadrovska okrepljenost in razvoj kompetenc zaposlenih. *(V zvezi s tem področjem*

"novi" nacionalni program za kulturo poudarja, da bi morale splošne knjižnice zagotoviti kadrovske ustrezno strukturo za izvajanje predpisanih nalog ter za uspešno reševanje novih tehnoloških in vsebinskih izzivov.)

- Razvoj mreže Knjižnice Laško - uvedba bibliobusa na območju občine Laško skupaj s partnerskimi knjižnicami. *(Ena izmed priorit "novega" nacionalnega programa za kulturo je podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah s sofinanciranjem nakupa ali obnov bibliobusov.)*

Cilje za zagotavljanje pogojev za delovanje knjižnic nam določajo zakonodaja in standardi. Standardi za splošne knjižnice 2018–2028 dajejo velik poudarek na t. i. knjižnične vloge, ob tem pa še vedno ohranjajo tudi merljive kazalnike. Osnovni so:

- **Povečanje prostorov v celotni mreži na cca 2.100 m²** s standardi predpisanih površin. Gre predvsem za knjižnične prostore osrednje knjižnice v Laškem in krajevne v Radečah. Trenutno je uporabna površina naših knjižnic cca **1.050 m²**, kar je polovično doseganje standardov.
- **Število zaposlenih** naj bi se približevalo standardom, po katerih naj bi Knjižnici Laško pripadalo **14,5 zaposlenega**. V letu 2021 je bilo zaposlenih 9,2 EPZ.
- **Temeljna zaloga 4 knjige** na občana je dosežena. Krajevna knjižnica naj bi imela najmanj 30 naslovov periodike, kar dosegamo, razen v izposojevališčih. Letni nakup naj bi znašal 250 knjig na 1.000 prebivalcev, kar ne dosegamo zaradi prenizkih sredstev.
- **Na 1.000 prebivalcev** naj bi bilo dostopno **1 uporabniško računalniško mesto**, kar dosegamo.

3 IZPOLNJEVANJE CILJEV - PROGRAMA ZA LETO 2021

Letni načrt dela v Knjižnici Laško ne oblikujemo zgolj kot akcijski plan konkretnega dela vsakega leta, ampak sploh na določenih področjih kot širok nabor nalog oz. ciljev (tudi za daljše kot enoletno obdobje). Redna knjižnična dejavnost, glede na konkretno kadrovske zasedenost, zahteva usmerjanje večine razpoložljivega časa vseh zaposlenih v te naloge. Tudi lansko leto je bilo izredno, saj je bila zaradi epidemije potrebna prilagojena organizacija redne dejavnosti, številne klasične knjižnične dejavnosti so bile onemogočene. Morali smo izbirati in izpolniti prioritete naloge ter se vsakodnevno prilagajati trenutnim razmeram. Dejavnosti, ki zahtevajo neposreden stik z uporabniki (bibliopedagoška in prireditvena dejavnost, UTŽO ipd.), so bile okrnjene zaradi zunanjih dejavnikov. Pomemben pečat letu 2021 je v naši knjižnici dal poleg epidemije projekt LAS, predvsem močno izboljšana IKT-opremljenost, ki pomeni kvaliteten preskok na tem področju in je odlična podlaga za nadaljnji razvoj.

Doseganje zastavljenih ciljev po posameznih področjih analiziramo v 4. poglavju.

3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI

V letu 2021 je imel **Svet Knjižnice Laško** eno redno sejo, na kateri je sprejel Poslovno in računovodsko poročilo Knjižnice Laško za leto 2020, dal soglasje k Planu dela in Finančnemu planu za leto 2021, soglasje h Kadrovskemu načrtu, ocenil uspešnost direktorja ter se seznanil s koledarjem redne letne odprtosti in poročili o odpisu osnovnih sredstev in knjižničnega gradiva.

Svet je imel še eno korespondenčno sejo, na kateri je sprejel Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice Laško in Cenik storitev Knjižnice Laško za leto 2022 ter soglašal z novelacijo Finančnega načrta knjižnice Laško za leto 2021 in s Koledarjem redne letne odprtosti Knjižnice Laško za leto 2022.

V Knjižnici Laško smo skupaj z nekaterimi drugimi splošnimi knjižnicami in Združenjem splošnih knjižnic posredovali pripombe na predloga dveh temeljnih dokumentov, ki določata knjižnično dejavnost – Nacionalni program za kulturo in Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Oba dokumenta sta še v postopku sprejetja.

Na področju **varstva osebnih podatkov** bistvenih sprememb ni bilo.

Na področju **varstva pri delu** smo v Radečah odpravili pomanjkljivosti na električnih inštalacijah ter opravili obdobjni pregled in preizkus električnih inštalacij. Večkrat v preteklem letu je ureditev dela z

uporabniki v naši osrednji in krajevnih knjižnicah preverjala inšpekcija, ki je vselej ugotovila primerno upoštevanje ukrepov zaradi epidemije koronavirusa.

Tudi v l. 2021 je bila največja posebnost z **organizacijskega vidika** vpliv **koronavirusa** ter epidemije in ukrepov na delovanje knjižnice, kar obravnavamo v posebnem podpoglavju.

Na **računovodskem področju** smo sredi leta pripravili vsakoletno polletno finančno poročilo in ob koncu leta novelacijo finančnega načrta, s katero je korespondenčno soglašal svet knjižnice. Dve zaposleni sta redno napredovali. Izplačevali smo redno delovno uspešnost ter skladno z navodili države in ustanoviteljev tudi krizni dodatek zaposlenim za čas trajanja epidemije.

Po treh letih je bila izvedena **notranja revizija**. Ugotovljenih je bilo nekaj pomanjkljivosti. Odpravili smo sledeče. Dopolnili smo pomanjkljivo evidenco javnih naročil, uvedli drugačen obračun potnih stroškov, posodobili register tveganj ter popravili pogodbo zaposlene in izvedli poračun premalo izplačanih sredstev. Nekatere pomanjkljivosti (medletno izstavljanje zahtevkov Občini Radeče, razrešitev pravne podlage za uporabo prostora v PŠ Šentrupert, dogovor o načinu delitve obratovalnih stroškov za prostor izposojevališča Zidani Most, sklenitev pogodb z Občinama za prenos sredstev v upravljanje in ureditev njihovega računovodskega izkazovanja, ureditev računovodskega izkazovanja domoznanskega arhivskega gradiva) je še potrebno odpraviti.

Izvedena je bila tudi revizija prijav podatkov za leta 2017–2019 na ZPIZ. Manjše pomanjkljivosti so bile odpravljene med revizijskim postopkom.

V preteklem letu smo bili primorani zaprositi za posojilo, da smo lahko izvedli projekt LAS, kar je bilo prvič v našem poslovanju. Do konca leta, ko smo morali posojilo vrniti, sredstev s strani države še nismo prejeli. Omenjeni projekt je zahteval dodatno računovodsko podporo pri obračunu deleža plač zaposlene kot stroška projekta ter pri knjižbi terjatev za do konca leta neizplačana sredstva.

Knjižno in neknjižno gradivo (vključno z revijami) je po novih **nabavah v skupni vrednosti 64.851,57 EUR** in rednem **odpisu gradiva v vrednosti 4.028,68 EUR** naraslo skupno z vrednosti 1.520.563,48 EUR na **1.591.133,09 EUR** (od tega odpade na Laško 1.241.445,25 EUR, na Radeče pa 349.687,84 EUR). (V skupno vrednost knjižnega in neknjižnega gradiva so vključeni tudi darovi gradiva, ki imajo določeno vrednost.)

V proračunu Občine Laško smo imeli zagotovljena enaka sredstva za materialne stroške kot predhodno leto, 4.000 EUR več sredstev za knjižnično gradivo ter 3.000 EUR za nakup osnovnih sredstev. V proračunu Občine Radeče smo imeli zagotovljena enaka sredstva za materialne stroške, za nakup knjižničnega gradiva in za investicije kot predhodno leto.

Sodelovali smo z občinskima upravama pri pripravi občinskih proračunov oz. rebalansov za l. 2021 in 2022 ter se uskladili glede financiranja knjižnične dejavnosti v tem letu.

3.1.1 Koronavirus

V času spomladanske epidemije so bile naše knjižnice za obiskovalce zaprte od 1. do 10. aprila, to je 10 dni. Delovanje je bilo precej omejeno tudi v začetku leta, ko je bil dovoljen le **brezstični prevzem naročenega knjižničnega gradiva** v sicer rednem delovnem času. V Laškem in Rimskih Toplicah smo t. i. brezstično izposojilo izvajali med 9. 1. in 22. 1. (v tem času so bila izposojevališča zaprta); v Radečah pa med 9. 1. in 5. 2. – zaradi slabše epidemiološke slike posavske regije.

Praktično vse leto smo morali upoštevati številna **vladna navodila in navodila NIJZ**: obvezno razkuževanje rok in uporaba obraznih mask, upoštevanje fizične razdalje in omejenega števila oseb v prostoru, karantena za vrnjeno knjižnično gradivo (vse mesece, razen avgusta in septembra) ipd. Od 13. septembra naprej smo pri obiskovalcih knjižnice morali preverjati izpolnjevanje pogoja PCT, kar je bilo že od julija naprej zahtevano za obisk prireditvev.

Prva **fizična zbiranja** smo začeli v maju in juniju z nekaj bibliopedagoškimi dejavnostmi za šole in vrtce, ki so jeseni potekala dokaj normalno. Jeseni sta s srečanji začeli tudi dve skupini UTŽO. **Prireditveno dejavnost** za odrasle in otroke smo izvajali predvsem v obdobju junij–september, večinoma na prostem. Jeseni so potekale le še popoldanske prevljilčne urice v Radečah. Preostale prireditvene dejavnosti do konca leta v fizični obliki nismo več izvajali – zaradi zaostrovanja epidemioloških razmer in ukrepov, do neke mere pa tudi zaradi relativne majhnosti naših prireditvenih prostorov.

V času bolj zaostrenih ukrepov smo več pozornosti namenili **dejavnostim za uporabnike na daljavo**: objave na spletni strani in FB – tudi z domoznanskimi vsebinami, informacije in pomoč po telefonu, krajši videoposnetki, ki so vsaj nekoliko nadomestili sicer utečene prireditve ob določenih pomembnih dneh (npr. kulturni praznik, dan poezije, veseli dan kulture, festival Brati gore). (Vpliv epidemije na prisotnost zaposlenih na delovnem mestu obravnavamo v poglavju 3.2.2.)

3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC

3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev

Na **prostorskem področju** se situacija glede povečanja prostorov knjižnice v Laškem v letu 2021 ni spremenila. Direktor je sicer imel nekaj pogovorov z županom o tej tematiki, vendar o kakšnih konkretnih rešitvah še ne moremo govoriti. Enako velja tudi glede dodatnega skladišča za namestitev knjižničnega gradiva. Dejstvo pa je, da so vse tovrstne odločitve in aktivnosti odvisne od dolgoročne rešitve prostorske problematike, saj le-to vpliva tako na nameščanje gradiva, potrebne obnove Laškega dvorca, ureditev okolice ipd.

V Radečah se je po letih čakanja in pobud septembra začela obnova ploščadi pred knjižnico. Odtlej smo vzpostavili nadomestni vhod v knjižnico z zadnje strani (v smeri proti šoli) zaradi gradbenih in drugih del na ploščadi. Ploščad še ni dobila končne podobe, se pa že zdaj veselimo urejenega vhoda v knjižnico in prostora, ki nam bo omogočal tudi izvedbo kakšne dejavnosti na prostem.

Vzdrževalnih del v naših knjižnicah v preteklem letu nismo izvajali, razen nekaj sprememb napeljave (elektrika, ogrevanje) v Laškem in Rimskih Toplicah zaradi sprememb v sklopu projekta LAS, kar je zahtevalo tudi pleskanje teh prostorov. V večje vzdrževalno delo lahko uvrstimo tudi pretapečiranje sedežne garniture in taborejev v Rimskih Toplicah zaradi dotrajanosti blaga.

Pristojne službe (občinske in ZVKDS) so ocenile škodo na objektu Laškega dvorca po potresu decembra lani, vendar kakšnih sredstev za obnovo površinskih poškodb ne pričakujemo.

Na nivoju **knjižnične mreže** je bilo v tem letu kar nekaj sprememb. Delovanje **Posavske potujoče knjižnice** predstavljamo v poglavju 3.4.3. Spomladi smo se intenzivno posvetili začetnim aktivnostim za **vzpostavitev bibliobusne oskrbe tudi naselij v občini Laško**. K podobnemu razmišljanju smo pritegnili Knjižnice Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Rogaška Slatina. Rezultat nekaj sestankov je bila podpisana izjava o nameri vzpostavitve potujoče knjižnice na območju teh štirih knjižnic, vendar načrtovanega sestanka z Občinami na območju tudi zaradi zaostritve epidemioloških razmer jeseni nismo realizirali. Delovanje **izposojevališč** je bilo v času epidemije, tako zaradi slabih pogojev dela kot tudi zaradi težav v teh izposojevališčih, ki smo jih izpostavljali že v prejšnjih letnih poročilih, močno oteženo, kar odražajo tudi rezultati. Poleg tega nas je po kratki in hudi bolezni pretresla smrt Anite Jazbec, podjetne delavke v Knjižnici Zidani Most. Tudi v Šentrupertu se je proti koncu leta začela kazati želja po spremembi odpiralnega časa, ki pa smo jo realizirali v začetku tega leta.

V okviru projekta sodelovanja LAS smo izvedli za nas obsežne investicije na področju IKT-opreme in notranje opreme knjižnic v Laškem in Rimskih Toplicah. (O tem podrobneje pišemo v poglavjih 3.2.4 in 3.4.4.). Po nekaj letih je ministrstvo za kulturo spet razpisalo **projekt sofinanciranja IKT-opreme**, na katerem smo bili uspešni. Z večinskim financiranjem ministrstva smo tako kupili 4 računalnike za uporabnike, in sicer 2 za Knjižnico Laško ter po 1 za Radeče in Rimske Toplice.

Poleg tega smo izvedli še nekaj drugih investicij:

- Za **Knjižnico Laško** smo kupili računalnik za zaposleno, 3 dodatne nove monitorje za zaposlene, blagajniški tiskalnik in čitalec črtne kode, 3 nove WiFi-antene in talni čistilnik za pometanje.
- Za **Knjižnico Rimske Toplice** smo kupili dodaten knjižni regal za preureditve v sklopu projekta LAS.
- Tudi za **Knjižnico Radeče** smo kupili računalnik za zaposleno, multifunkcijsko napravo, 1 dodaten monitor za uporabnike in 1 novo WiFi-anteno.

3.2.2 Kader in dogodki na kadrovskem področju

Večji del leta 2021 je bilo v Knjižnici Laško zaposlenega 9,2 delavca, in sicer 8,2 strokovnega delavca – skupaj z direktorjem; 0,5 računovodkinje za celoten zavod in 0,5 čistilke za Knjižnico Laško. Zaposleni so bili naslednji delavci:

- bibliotekarka Gabrijela Pirš (bibliotekarska specialistka) – vodenje del v COBISS-u, sodelovanje pri nabavi, organizaciji dela v domoznanstvu, izvajalka strokovno urejevalnih del, informatorka;
- bibliotekarka Barbara Rančigaj (višja b.) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in izvajalka prireditev;
- bibliotekarka Jerica Horjak (samostojna b.) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in del na računalniškem področju, izposojevalka ter izvajalka prireditev;
- višja knjižničarka Veronika Drašček (samostojna b. sodelavka) (0,5 EPZ) – informatorka, izposojevalka ter organizatorica in izvajalka prireditev v Knj. Radeče; delav. je polovično upokojena;
- višja knjižničarka Tjaša Mladovan (0,63 EPZ) – informatorka, izposojevalka ter organizatorica in izvajalka prireditev v Knj. Radeče – in knjižničarka (0,12 EPZ) v Laškem (kombinirano del. mesto);
- knjižničarka Martina Ajdnik (samostojna knjižničarska referentka) – izposojevalka gradiv v knjižnici v Laškem, svetovalka, izvajalka prireditev za otroke;
- knjižničarka Valentina Pavlinc (k. referentka) – izposojevalka gradiv v Laškem in Rimskih Toplicah, opravlja še pomožna strokovna dela ter sodeluje pri izvajanju prireditev;
- knjižničarka Ana Jančič (samostojna k. referentka) (0,5 EPZ) – zadolžena za računal. vnos knjižnič. novosti, odpis gradiv, vsebinsko kontrolo računov, sivo literaturo; delavka je polovično upokojena;
- računovodkinja in bibliotekarka Nina Mlakar (bibliotekarka) (kombinirano delovno mesto); septembra jo je zaradi porodniškega dopusta nadomestila računovodkinja in strokovna delavka VI Patricija Vukadinović (kombinirano delovno mesto);
- čistilka Jožica Obrez (0,5 EPZ) – opravlja tudi zaščito knjižnega gradiva in kurirska dela;
- direktor, dipl. komparativist in sociolog kulture Matej Jazbinšek (višji b.) – strokovno in poslovno vodi zavod, skrbi za primerne pogoje dela, vodi nabavo knjižničnega gradiva, organizacijo delovnega procesa in izposoje, prireditev za odrasle v Laškem in Rim. Toplicah ter domoznanstvo.

Pogodbeno in študentsko delo:

Za vzdrževanje in razvijanje računalniškega sistema v najmanjšem nujnem obsegu je še naprej skrbel zunanji sodelavec; prav tako za vzdrževanje, posodobitve in gostovanje spletne strani. Preko pogodbenega razmerja pokrivamo tudi 3-urno izposojevalno delo otrokom v knjižnici v Šentrupertu (Danica Lokovšek) ter 3-urno izposojevalno delo v Zidanem Mostu in Jurkloštru (Nina Palčnik). V Zidanem Mostu je do junija delo opravljal Anita Jazbec, po njeni hudi bolezni in smrti pa je izposojevo prevzela Metka Križnik.

Študentka Valentina Lokovšek je opravljalna redno izposojevalno delo v Šentrupertu 2 uri tedensko. Čiščenje knjižnice v Radečah izvaja servis. Po letu premora smo v Laškem nadaljevali z občasnim študentskim delom (Ajda Klepej), predvsem v poletnem in jesenskem času.

Zaposleni:

Največja sprememba na kadrovskem področju, sicer začasna, je bila v preteklem let **nadomestitev računovodkinje** na porodniškem oz. starševskem dopustu. Po spomladanskih usklajevanjih z Občino Laško, ko je kazalo, da bomo za ta čas nadomestitev računovodstva izvedli v kombinaciji z zaposlitvijo na Občini, se je ta možnost izjalovila, zato smo bili primorani na hitro iskati rešitev v poletnem času, kar je bilo oteženo za kombinirano delovno mesto (polovična zaposlitev računovodkinje), z visokimi zahtevami po samostojnosti in računovodskih znanjih. Zaposlili smo računovodkinjo na kombinirano delovno mesto (polovično še strokovni delavec VI, za kar smo morali tudi izvesti razpis). Prevzem nalog ter uvajanje v redno delo in nadziranje le-tega, kolikor je to mogoče, a potrebno na tako odgovornem delovnem mestu, nam je zaradi relativno malo izkušenj in delovne prakse novozaposlene računovodkinje vzelo veliko časa in energije. Do kadrovske spremembe je prišlo tudi na Posavski potujoči knjižnici (glej poglavje 3.4.3).

Izvedli smo letne razgovore in letna ocenjevanja. S 1. 4. je redno napredovala 1 zaposlena, kasneje pa glede na zakonodajo še 1 zaposlena s 1. 12. (za obe je bil višji plačni razred upoštevan s plačo za december 2021). Izvedli smo ocenjevanje in izplačali **redno delovno uspešnost** ter jubilejno nagrado

1 zaposleni. Poleg tega smo zaposlenim za čas epidemije dvakrat izplačali dodatek za krizne razmere. Prvič smo se soočili tudi z delnim financiranjem dela zaposlene v okviru projekta LAS, za kar smo morali skleniti aneks k pogodbi in mesečno izračunavati delež plače, ki je bila strošek projekta.

V skladu z zakonodajo je bilo izvedeno usposabljanje 10 zaposlenih iz varstva pri delu ter 1 zaposlene iz gašenja začetnih požarov in izvajanja evakuacije. Ena zaposlena je bila napotena na zdravstveni pregled pred nastopom zaposlitve.

Delež prisotnosti zaposlenih v letu 2021 je bil sledeč: prisotnost na delu (82 %), dopust (12,5 %), bolniška (2,5 %) ter interventne oblike odsotnosti zaposlenih zaradi epidemije – varstvo otrok, čakanje na delo in izolacija (skupaj 3 %).

Število zaposlenih je že sicer za izvajanje rednih nalog prenizko, kar potrjuje nedoseganje pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in standardov za splošne knjižnice. Tudi v lanskem letu so nam ukrepi zaradi epidemije večino leta vzeli cca dvakrat več časa za osnovna opravila pri izposoji knjižničnega gradiva (karantena gradiva, omejitve za uporabnike, telefonsko naročanje gradiva ipd.). Pri zgostitvah bolniških in drugih nujnih odsotnosti je bilo občasno težavno že zagotavljanje prisotnosti za osnovne naloge. Ob tem velja še poudariti, da so druge naloge (nabava in obdelava knjižničnega gradiva, računovodstvo, kadrovske zadeve in druge naloge direktorja) zahtevale enako časa in energije kot v "normalnem" delovanju knjižnice, pogosto ob interventnih in zahtevnih ukrepih celo več. Kljub temu, da precejšnji del leta nismo izvajali prireditev, zaradi naštetega kadrovska razpoložljivost ni bila nič večja kot sicer. Zato še vedno ostajajo neizpolnjene določene naloge.

3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast

Tabela: Knjižnična zaloga na dan 31. 12. 2021

Knjižnica	Zaloga stanje 31. 12. 2021			
	Knjige	Serijske publikacije letniki	Neknjž. gradivo	skupaj
Laško	63.185	1.944	5.376	70.505
Radeče	24.615	223	1.330	26.168
Rimske T.	17.891	217	889	18.997
Izposojevališča	4.991	65	96	5.152
Skupaj	110.682	2.449	7.691	120.822

Konec leta smo imeli v vseh knjižnicah skupaj 120.822 enot temeljne knjižnične zaloge. Odpis je v letu 2021 znašal 611 enot.

Nabava in obdelava knjižničnega gradiva potekata centralno v Knjižnici Laško. Ker smo omejeni s sredstvi (pa tudi s prostorom), določeno domoznansko, čitalniško ter zahtevnejše strokovno in leposlovno gradivo kupujemo v enem izvodu za osrednjo knjižnico, nato pa kroži po enotah oz. ga po potrebi meddodelčno izposojamo. Lani smo v četrtinskem deležu za 26 izvodov zahtevnejšega čitalniškega in strokovnega gradiva za osrednjo knjižnico in revijo IKS bremenili tudi radeška sredstva 343,50 eur).

Kolekcije knjižnih novosti za izposojevališča v Jurklostru, Šentrupertu in Zidanem Mostu krožijo.

Tabela: Prirast po vrstah gradiva v letu 2021 – število enot

KNJIŽNICA	Nakup knjižničnega gradiva			Darovi- skupaj	Skupen prirast v letu 2021			
	Knjižno gradivo	Neknjžno gradivo	Skupaj		Knjige	serijske publikacije	Neknjž gradivo	SKUPAJ
Laško	1.564	41	1.605	161	1.561	126	79	1.766
Radeče	685	9	694	60	691	28	35	754
Rimske T.	379	4	383	88	431	23	17	471
Izposojevališča	102	0	102	24	119	6	1	126
SKUPAJ	2.730	54	2.784	333	2.802	183	132	3.117

(op.: V prvem delu tabele (nakup) so v rubriki 'knjižno gradivo' upoštevane knjige in serijske publikacije skupaj.)

V letu 2021 smo **kupili 2.784 enot knjižničnega gradiva, 333 enot pa je bilo podarjenih**, skupno je znašal **prirast 3.117 enot**. Za nakup smo porabili **68.531,76 EUR**, in sicer 34.000,00 EUR Občine Laško, 10.000,00 EUR Občine Radeče, 825,76 EUR lastnih sredstev in 24.956,00 EUR sredstev ministrstva za kulturo). V ta znesek je všteti tudi strošek naročnine na e-baze, e-knjige in licence (Biblos) ter zvočne knjige in licence (Audibook). Pri nakupu knjižničnega gradiva smo izposlovali skupen popust v vrednosti 7.699,62 EUR.

V prijavi na neposredni poziv za nakup knjižničnega gradiva smo načrtovali nakup 270 enot knjižničnega gradiva na 1.000 prebivalcev, kar je skupno 4.850 enot. Zaradi nezadostnih sredstev smo ga že v planu znižali na 2.816 enot. Sicer smo se pri načrtovanju in realizaciji držali vseh zahtev poziva Ministrstva za kulturo.

Razmerje v nakupu naslovov med strokovno literaturo in leposlovjem je bilo 45,1 : 54,9 med literaturo za odrasle in otroke pa 64,5 : 35,5. Kupili smo zadostno število publikacij, ki so bile podprte s strani Javne agencije za knjigo ali ARRS, kvalitetnega mladinskega leposlovja, del s področja slovenistike, humanistike in kvalitetnejših prevodov. Podrobnejša struktura nabavljenih izvodov je razvidna iz tabele.

Tabela: Prirast knjižničnega gradiva (izvodi) po strokovni klasifikaciji (UDK) v letu 2021

UDK	0	1	2	3	5	6	7	80	82.0	82 leposlovje	9	SKUPAJ
Št. enot	226	139	36	157	105	129	306	15	24	1.862	118	3.117

Razlaga strokovnih skupin po UDK:

0 – enciklopedije, računalništvo; 1 – filozofija, psihologija, etika; 2 – verstva; 3 – družboslovje, ekonomija, pravo; 5 – naravoslovje; 6 – uporabne vede, medicina, tehnika, kmetijstvo; 7 – arhitektura, umetnost, glasba, šport, videoposnetki, glasbeni posnetki; 80 – jezikoslovje, 82.01/09 – literarna teorija in zgodovina, 82 – leposlovje, 9 – zgodovina, zemljepis, domoznanstvo.

Na nivoju območnosti (območje 12 knjižnic na Celjskem in v Zasavju) se prek financiranja ministrstva za kulturo uspešno izvaja brezplačna **medknjižnična izposoja** (MKI) strokovnega in študijskega knjižničnega gradiva za člane knjižnic. V letu 2021 smo mi drugim knjižnicam posredovali 73 medknjižničnih izposoj, prejeli pa smo jih 55; od tega v obe smeri večinoma s celjskega območja, za kar stroške MKI krije ministrstvo za kulturo v okviru območnosti.

Tudi v l. 2021 je bil nakup knjižničnega gradiva za nas zahteven, zaradi izbiranja in omejevanja pri nakupu zaradi sredstev, ki nam ne omogočajo optimalnega nakupa. Sicer smo dobili nekaj več sredstev od Ministrstva za kulturo, ki pa smo jih morali porabiti izključno za nabavo e-knjig v okviru portala Biblos. (Ministrstvo je od nas celo zahtevalo medletno podrobno poročanje glede nabave e-knjig, kar ni bila dosedanja praksa). Po dogovoru smo izjemoma dobili več sredstev s strani Občine Laško, v nasprotju s prakso preteklih let pa nismo za nabavo knjižničnega gradiva namenili nič lastnih sredstev na laškem delu zaradi visoke finančne soudeležbe z lastnimi sredstvi pri projektu LAS.

3.2.4 Računalniška opremljenost

V preteklem letu smo na področju računalniške opreme naredili preboj in skorajda v celoti posodobili računalniško opremljenost naše knjižnice. Uspešni smo bili pri izvedbi projekta LAS in pri prošnji za ministrska namenska sredstva za nakup IKT-opreme, preostanek računalniške opreme pa smo dokupili s pomočjo Občine Laško, Občine Radeče in lastnih sredstev. Precej zastarele računalniške opreme smo odpisali.

V preteklem letu smo tako kupili **13 novih stacionarnih računalnikov** (11 za uporabnike in 2 za izposoj), **5 prenosnih računalnikov** (namenjeni so mobilni učilnici za potrebe informacijskega izobraževanja v okviru projekta LAS), **2 tiskalnika, blagajniški tiskalnik in čitalec kod** za izposoj, **2 tablična računalnika, 3D-tiskalnik, 2 LCD-projektorja, električno in prenosno platno, zvočni sistem in 4 antene za brezžični internet**.

Uporabnikom je v osrednji knjižnici v Laškem na razpolago 8 računalniških mest, 3 tiskalniki in skener. V Radečah so razpolagali s 3 računalniki, z 2 tiskalnikoma in skenerjem, v Rimskih Toplicah pa z 2 računalnikoma in 2 tiskalnikoma. V vseh izposojevališčih je uporabnikom na voljo 1 uporabniško mesto.

Zaposleni pri svojem delu uporabljamo 14 osebnih računalnikov, prenosni računalnik, tablični računalnik, strežnik, 3 črno-bele in 3 barvne tiskalnike (od tega imamo v najemu eno multi-funkcijsko napravo) ter 4 LCD-projektorje.

V vseh knjižnicah skupaj je računalniška opremljenost sledeča: 28 računalnikov, 6 prenosnih računalnikov, 14 tiskalnikov (od tega en v najemu), 3 skenerji, 3 tablični računalniki in 4 LCD-projektorji. Zaradi specifičnega dela imamo še 9 specialnih blagajniških tiskalnikov in 9 čitalcev črtnih kod (izposoja in obdelava gradiva).

S spremembami prostorske ureditve osrednje knjižnice in zaradi sprememb pri navadah naših uporabnikov, smo lahko zmanjšali število računalniških mest za uporabnike in s tem lažje zagotovili absolutno posodobitev računalniške opreme v naših knjižnicah. V prihodnje stremimo še k izboljšanju računalniške opreme v izposojevališčih, ki je nujna za prehod na računalniško izposajo. Veseli smo, da lahko informacijsko-tehnološke potrebe uporabnikov v naših krajevnih in osrednji knjižnici končno zadovoljujemo ažurno in kvalitetno.

3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI

3.3.1 Odprtost knjižnic

Odprtost knjižnic je bila v primerjavi z l. 2020 manj pogojena z ukrepi zaradi epidemije. Kljub temu pa so morali uporabniki v času odprtosti večinoma upoštevati različne omejitve, od sredine septembra naprej pa je bil vstop dovoljen samo tistim, ki so izpolnjevali pogoj PCT. **Knjižnice so bile zaprte za obiskovalce 10 dni (6 delovnih dni). V času 10 delovnih dni v Laškem in Rimskih Toplicah ter 20 delovnih dni v Radečah je bil mogoč zgolj brezstični prevzem vnaprej pripravljenega gradiva.** V času popolne zaprtosti smo bili uporabnikom na voljo preko telefona ali po e-poti vsaj 6 ur dnevno; v času brezstične izposoje pa po rednem delovnem času.

Pri realizaciji odprtosti posebej izpostavljamo čas zaprtosti krajevnih knjižnic, ki je znašal skupaj 91 ur (53 ur Laško, 22 ur Radeče in 16 ur Rimske Toplice) ter čas, ko je bila v krajevnih knjižnicah mogoča zgolj brezstična izposoja – 210 ur (90 ur Laško, 92 ur Radeče in 28 ur Rimske Toplice). Če upoštevamo, da je načrtovana odprtost naših knjižnic 89 ur tedensko (Laško 45 ur, Radeče 23 ur, Rimske Toplice 14 ur, Jurklošter in Zidani Most po 2 uri, Šentrupert 3 ure), so bile naše knjižnice zaradi epidemije za uporabnike zaprte oz. delno zaprte 345 ur (pri tem upoštevamo tudi zgolj brezstičen prevzem gradiva). **Namesto načrtovane odprtosti 4.479 ur smo tako dosegli 4.134 uro odprtosti (92,3 %).** Odpiralni čas se med letom ni spreminjal, prav tako ga nismo krajšali ali drugače spreminjali zaradi epidemije.

V izposoji so v krajevnih knjižnicah tudi v preteklem letu delali 1 ali 2 bibliotekarki, 2 višji knjižničarki ter 2 ali 3 knjižničarke (odvisno od frekvence obiskov), občasno pa je bila potrebna tudi dodatna pomoč drugih zaposlenih zaradi ukrepov, vezanih na epidemijo.

3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic

Že lani smo se odločili, da v nasprotju z dotedanjo prakso za izhodiščno število vzamemo število aktivnih članov, ki ga posredujemo tudi NUK-u v okviru statistike BibSist.

Aktiven član je tako tisti član, ki je imel v letu 2021 v COBISS-u zabeležen vsaj en obisk v Knjižnici Laško. To velja tudi v primeru, če je bil član aktiven v več kot enem oddelku; se pravi, da se šteje samo ena aktivnost. **Aktivnih članov je bilo 3.892**, v letu 2020 pa 3.756 (kar pomeni 3,6-odstotno rast).

V preteklih letih smo navajali še podatek aktivnega članstva po posameznih enotah knjižnice, ki pa ni ustrezen, saj je lahko en član aktiven v več enotah. Izpostavimo lahko, da je bilo **v letu 2021 doseženo 22,6 % včlanjenosti** (za primerjavo: v l. 2020 je bilo v naši knjižnici doseženo 21,8 % včlanjenosti, v Sloveniji pa 20,2 %). V l. 2021 je bilo v Knjižnici Laško aktivnih članov 2.372 (lani 2.281), v Knjižnici Radeče 1.034 (lani 1.023), v Knjižnici Rimske Toplice 605 (lani 685), v Izposojevališču Jurklošter 130

(lani 129), v Izposojevališču Šentrupert 124 (lani 128), v Zidanem Mostu 51 (lani 193) in na Posavski potujoči knjižnici 44 članov.

(op.: Podatki za Zidani Most niso najbolj zanesljivi, saj je prišlo med letom do nenadne smrti izposojevalke, ki je tam opravljala delo. Zaradi ročne izposoje in nejasnega vodenja statističnih podatkov tudi podatki za obisk in izposajo niso najbolj zanesljivi.)

Novovpisanih članov je bilo lani skupaj 215 (2020: 181; 2019: 246), in sicer 159 mladih in 56 odraslih (2020: 94 mladih in 87 odraslih; 2019: 161 mladih in 85 odraslih). V Laškem se je na novo v knjižnico vpisalo 135 članov (2020: 93; 2019: 142), v Radečah 65 članov (2020: 60; 2019: 92) in v Rimskih Toplicah 15 članov (2020: 28; 2019: 12).

Struktura članov Knjižnice Laško v letu 2021 je bila sledeča: 9,9 % predšolskih otrok (lani 9,2 %), 29,5 % osnovnošolcev (lani 29,8 %), 12,1 % dijakov (lani 11,4 %), 8,7 % študentov (lani 7,3 %), 19,3 % zaposlenih (lani 22,0 %), nezaposlenih 9,1 % (lani 7,7 %), 11,4 % upokoencev (lani 11,1 %).

(op.: Podatek ni popolnoma relevanten, saj gre za aktivnost članov, sešteto po posameznih enotah, kar pomeni, da je lahko en član štet dvakrat. To so edini tovrstni podatki, ki nam jih omogoča statistika, so pa primerljivi s podatki preteklih let.)

Grafikon: Struktura članov Knjižnice Laško v letih 2019 do 2021 (glede na delež)

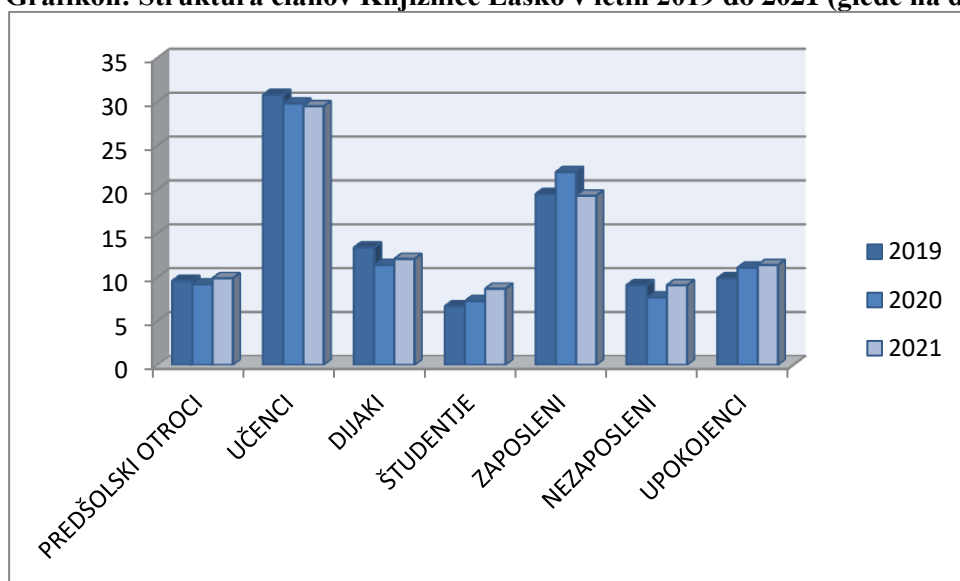

Tabela: Obisk enot Knjižnice Laško

knjižnica	obisk knjižnice (zaradi izposoje gradiva na dom in v čitalnici)	
	število obiskov	število obiskov knjižnice na prebivalca
Laško	39.450	4,4
Radeče	13.738	3,3
Rimske Toplice	9.132	4,7
Jurklošter	883	1,2
Šentrupert	661	0,9
Zidani Most	132	0,2
PPK	304	
SKUPAJ	64.300	3,7

Pri izračunih smo uporabljali naslednje podatke glede števila prebivalcev posameznih krajev:

Laško 9.007, Radeče 4.147, Rimske Toplice 1.920, Jurklošter 716, Šentrupert 728, Zidani Most 688 (17.206).

Obisk knjižnic zaradi izposoje na dom je znašal **56.475** (Laško 34.430, Radeče 11.908, Rimske Toplice 8.157, izposojevališča 1.676, PPK 304). Glede na l. 2020 (54.180) gre za 4,2-odstotno zvišanje.

Naš občan je knjižnice zaradi izposoje na dom obiskal 3,3-krat, in sicer Laščan 3,8-krat, Radečan 2,8-krat in Rimljan 4,3-krat, občan, ki gravitira na izposojevališča, pa 0,8-krat.

Celoten računalniško zabeležen obisk knjižnice zaradi transakcij, povezanih z izposojjo oz. obiskom knjižnice, je znašal 64.300. Vključno s prireditvami in aktivnostmi v okviru UTZO (vse skupaj 5.033 obiskovalcev) pa **69.333 fizičnih obiskovalcev**. Če prištejemo še obiske naše spletne strani od doma (19.871 – 65 % več), obiske naših vsebin na spletnih portalih (Kamra – 10.835, Obrazi slovenskih pokrajin – 3.478), ki jih je bilo 14.313, ogleda naših videovsebin (3.299) in oddaljenih dostopov – 513 (Biblos, Audibook, e-baze), je imela naša knjižnica skupno vsaj **107.329 obiskovalcev**.

3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici

Tabela: Izposoja na dom in v knjižnici

knjižnica	izposoja na dom in v knjižnici	
	število izposojenih enot	število izposojenih enot na prebivalca
Laško	102.175	11,3
Radeče	38.956	9,4
Rimske Toplice	27.313	14,2
Jurklošter	1.486	2,1
Šentrupert	1.418	1,9
Zidani Most	777	1,1
PPK	1.302	
SKUPAJ	173.427	10,1

V tabeli je predstavljena **izposoja knjižničnega gradiva na dom in v knjižnici** (branje in uporaba gradiv v čitalnici in v drugih območjih je šteto prek vzorcev).

V nadaljevanju pa navajamo še podatke zgolj za izposojjo na dom. Pri tej smo lani (po 19 % padcu v letu 2020 zaradi ukrepov v zvezi z epidemijo ter posledično zaprtih ali delno odprtih knjižnic) beležili zopet porast za 15 %. **Izposoja knjižničnega gradiva samo na dom je pri nas v letu 2021 znašala 160.557 enot oz. 9,3 enot na občana**, in sicer: v Laškem 94.175 enot oz. 10,5 na občana, v Radečah 36.006 enot oz. 8,7 na občana, v Rimskih Toplicah 25.593 enot oz. 13,3 na občana, v Šentrupertu 1.388 enot oz. 1,9 na občana, v Jurkloštru 1.466 enot oz. 2,1 na občana in v Zidanem Mostu 727 enot oz. 1,1 na občana.

Povprečna izposoja knjižničnega gradiva na slovenskega državljana pa je v letu pred tem znašala 7,8 enote, v naši knjižnici pa l. 2020 8,0, v l. 2021 pa 9,3.

Izposoja gradiva na dom je v enoti Laško v letu 2021 obsegala 96,6 % knjig, 2,0 % revijalnega tiska in 1,4 % neknjižnega gradiva.

Za izboljšanje bralne kulture in njene kvalitete smo v letu 2021 poleg prireditev in redne bibliopedagoške dejavnosti organizirali:

Za otroke:

Predšolsko bralno značko smo v preteklem letu uspešno izvedli kljub vsem omejitvam in ukrepom, saj jo je osvojilo 322 otrok. Pravlјice so deloma potekale v knjižnici, nekaj pa so jih otrokom po predhodnem dogovoru in navodilih naše knjižničarke prebirale vzgojiteljice v vrtcih ter nam prinašale izdelke, ki so jih otroci poustvarili po pravljicah, s katerimi smo prirejali priložnostne razstave. Sodelujemo z vzgojiteljicami in otroci Vrta Laško, vključno z vsemi podružničnimi enotami, in z Vrtcem Radeče. Na rednih pravljicnih uricah smo otroke seznanili s knjižnico, jim jo predstavili na njim ustrezen način in jih vpisali v knjižnico. Zaradi omejitev smo na območju občine Laško predšolsko bralno značko zaključili kar v knjižnici po posameznih skupinah; prav tako v Radečah, kjer pa smo otrokom v sodelovanju z založbo Epistola in Društvom prijateljev mladine Radeče vsakemu bralcu podarili knjigo. V Radečah smo jeseni izvajali tudi redne mesečne popoldanske pravljicne urice z ustvarjalnicami.

Osnovnošolci so nas pričeli obiskovati, ko so se epidemiološke razmere izboljšale. Laški osnovnošolci so nas obiskali proti koncu šolskega leta, ko smo jim ob Trubarjevem dnevu predstavili Michaela Tiffernusa in knjižnični katalog Cobiss+. V oktobru so nas obiskali učenci nižje stopnje, za njih smo izvedli bibliopedagoške ure v okviru našega projekta Čebela BERE med! (sodelujemo v okviru LAS

raznolikost podeželja). V Radečah smo za učence izvedli ure MegaKviza, Rastem s knjigo, kulturni dan za učence 5. r. ter vodenja po razstavi Radeče in tolar.

Ob obisku podružničnih šol smo vsem učencem izročili **Bralno vrečko** (nadomestile so Knjižnične nahrbtnike), ki so se jih učenci zelo razveselili, saj so dobili vsak svojo.

Ponosni smo, da smo praktično edini v Sloveniji, ki smo priredili tradicionalni zaključek **Poletnih bralcev** – uspešno so zaključili bralno akcijo, ki je v naši knjižnici potekala že sedmič, 204 osnovnošolci. V dvorani Kulturnega centra Laško smo gostili profesorja Igorja Saksido in reparja Roka Trkaja; dogodka se je udeležilo 147 poletnih bralcev.

Med poletnimi počitnicami smo uspešno izvedli kar 4 poletne **ustvarjalnice** v Laškem, 3 v Rimskih Toplicah in 3 v Radečah.

Kljub izrednemu letu smo ponosni in veseli, da smo ohranili stik z mladimi. V obdobju, ko se je njihov svet kar čez noč premaknil na splet, je še toliko pomembneje, da najdejo uteho in zatočišče v objemu knjig, lepe pisane besede in kvalitetno preživetega prostega časa.

Za odrasle:

V knjižnici v fizični in virtualni obliki skrbimo za kontinuirano dnevno, tedensko, mesečno izpostavljanje novosti in kvalitetnih knjižnih naslovov in posebne pozornosti vrednih izdaj. Na te smo občasno opozorili tudi z objavami v Laškem biltenu. Poleg **Bralne značke za odrasle** (lani že 14. po vrsti), ki skozi vse leto nagovarja širok krog bralcev (fizično smo se – v največjem dovoljenem številu - zbrali ob otvoritvi na knjižničnem vrtu na prireditvi z živimi predstavami knjig in gostjo presenečenja pevko Nuško Drašček ter naše bralce razveselili z lepimi majicami) in dviguje raven bralne pismenosti. Bralce ciljno nagovarjamo tudi s stalnimi tematskimi panoji z izpostavljenimi knjižnimi naslovi in z informativnimi zgibankami; ob boljših prostorskih zmožnostih knjižnice bi bilo to mogoče še razširiti v udobnejše, bolj založene tematske koticke. V poletnem času smo tudi lani pripravljali bralne vrečke z leposlovjem za odrasle in otroke, po katerih naši bralci radi posegajo.

Virtualno smo opozorili na pomembnejše datume in dogodke v kulturi in našem delovanju (kulturni praznik, dan reformacije, ta veseli dan kulture, začetek Planinske bralne značke), želimo pa si, seveda, ustrežnejšega prireditvenega prostora (večjega, zračnejšega), kamor bi se lahko vrnilo prireditveno življenje in s tem živa promocija branja.

Ob letu planinstva v Laškem 2022 smo pripravili novost, ki smo jo začeli ob koncu leta na mednarodni dan "Brati gore", **Planinsko bralno značko**, namenjeno vsem generacijam, ki bo potekala v l. 2022.

3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge

Zabeležili smo **19.871 obiskov spletne strani** - to je 65 % več kot v letu 2020. Ker vedno več ljudi osnovne informacije o knjižnici želi doseči preko Googla imamo preko Google My Business ustvarjene profile za vse tri oddelke naše knjižnice. Preko omenjene storitve smo uporabnikom posredovali vse pomembnejše informacije o odprtju in poslovanju knjižnic (nismo je uporabljali za promoviranje dogodkov, temveč za obveščanje o aktualnem dogajanju). Knjižnico Laško so uporabniki iskali 6.844-krat, dosegli smo 2.004 klikov oziroma interakcij uporabnikov (klic v knjižnico ali obisk spletnega mesta), naš profil si je tu ogledalo 13.236 ljudi. Knjižnico Radeče so preko storitve iskali 2.864-krat in 1.052-krat kliknili na objavo oz. izkazali dejavnost v povezavi z njo, profil knjižnice si je ogledalo 5.220 ljudi. Knjižnico Rimske Toplice so uporabniki iskali 1.164-krat in 764-krat kliknili na objavo oz. izkazali dejavnost v povezavi z njo, profil knjižnice si je ogledalo 2.668 ljudi. Preko družbenega omrežja Facebook dosežemo vedno več sledilcev in uporabnikov knjižnice, saj komuniciramo s 1.297 uporabniki (sledijo nam 1.457 oseb). Povečuje se tudi število sledilcev na družbenem omrežju Instagram (560 sledilcev). V sredini decembra 2021 smo odprli Youtube kanal knjižnice, kjer objavljamo daljše videoposnetke v naši produkciji (imamo 5 naročnikov in 338 ogledov posnetkov).

Trudimo se, da smo aktivni tudi na **portalu Kamra**. Lani smo prispevali 1 digitalno zbirko, 6 objav v Album Slovenije in skupaj 25 multimedijskih elementov, beležili pa smo **10.835 ogledov** (v letu 2020 7.014). **3.478 vpogledov** (v letu 2020 7.161) so imela gesla, ki smo jih prispevali v **vseslovenski spletni biografski leksikon Obrazi slovenskih pokrajin**.

V primerjavi s predhodnim letom je bil obisk spletne storitve **Moja knjižnica** višji za 24,8 %, to je skupaj 3.976 obiskov (1.244 naročil prostega knjižnega izvoda, 641 rezervacij sposojenega gradiva in 2.091 podaljšanj).

Preko oddaljenega dostopa smo našim uporabnikom omogočali uporabo naslednjih **podatkovnih baz**: Tax-Fin-Lex, Ebsco host, E-bonitete, Press Reader in arhiv časopisa Večer. Zabeležili smo 79 sej, kar je 45% manj kot lansko leto (tudi v poročilu o uporabi storitve dostopa na daljavo slovenskih splošnih knjižnic za leto 2021 je naveden podatek o 42 % padcu uporabnikov, kar pripisujejo dejstvu, da so uporabniki ponovno lahko obiskovali knjižnice).

V letu 2022 smo zabeležili **418 izposoj e-knjig Biblos** (v preteklem letu jih je bilo 729). Vzrok za občuten padec je v dejstvu, da so bile leta 2020 knjižnice nekaj čas zaprte, v preteklem letu pa so bile naše knjižnice skoraj ves čas odprte, naši uporabniki pa dajejo absolutno prednost tiskani knjigi pred elektronskimi izdajami. Na žalost je velik razlog za nižjo izposoj e-knjig še vedno tehnično preslabo dovršeno delovanje portala Biblos, kar mnoge uporabnike odvrne od branja in uporabe e-knjig. Kljub enostavni in dobro delujoči platform za zvočne knjige **Audibook**, pri naših uporabnikih ni veliko zanimanja za to storitev – lani so si namreč izposodili le 16 zvočnih knjig.

Svojo aktivnost preko spleta smo povečali v času epidemije, še posebej spomladi, o čemer pišemo v poglavju 3.1.1.

3.3.5 Prireditvena dejavnost

Tabela: Število in obisk prireditev

knjižnica	število prireditev in obisk			
	prireditve za mlade		prireditve za odrasle	
	število	obisk	število	obisk
Laško	88	2.401	9	395
Radeče	45	798	3	61
Rimske Toplice	36	668	1	100
Jurklošter	19	152		
Šentrupert	7	161		
Zidani Most	12	180		
SKUPAJ	207	4.360	13	556

Za odrasle:

Pripravili smo **13 prireditev** (predstavitev BZ za odrasle, literarni večeri, strokovna predavanja, koncerta, gledališka predstava, otvoritve in vodenja po razstavah), in sicer v Laškem 9, v Radečah 3 in v Rimskih Toplicah 1 prireditve. V letošnjem letu smo kljub epidemiji in ukrepom pripravili nekaj tematskih razstav v naših krajevnih knjižnicah, katerih ogled v času odprtosti knjižnice ni vštet v zgornjo statistiko. Vse prireditve je obiskalo **556 občanov**, in sicer v Laškem 395, v Radečah 61 in v Rimskih Toplicah 100 obiskovalcev.

Za otroke:

V te prireditve so zajete ure pravljic, ustvarjalne delavnice, bibliopedagoške ure, druge organizirane dejavnosti za otroke in nekatere večje prireditve. Za otroke je bilo pripravljenih **207 prireditev**, in sicer 88 v Laškem, 45 v Radečah, 36 v Rimskih Toplicah, 19 v Jurkloštru, 7 v Šentrupertu in 12 v Zidanem Mostu, ki jih je obiskalo **4.360 otrok** – v Laškem 2.401, v Radečah 798, v Rimskih Toplicah 668 in v izposojevališčih 493 otrok.

Skupaj smo pripravili 220 prireditev, ki se jih je udeležilo 4.916 obiskovalcev, 8 tematskih in nekaj manjših priložnostnih razstav.

V Laškem je bilo skupaj organiziranih 97 prireditev (2.796 obiskovalcev), v Radečah 48 (859 obiskovalcev), v Rimskih Toplicah 37 (768 obiskovalcev), v Jurkloštru 19 prireditev (152 obiskovalcev), v Šentrupertu 7 (161 obiskovalca) in v Zidanem Mostu 12 (180 obiskovalcev).

Številčni obseg prireditev je bil primerljiv s prejšnjim letom in tako rekoč polovičen glede na zadnja predkoronska leta. Zaradi epidemije večino časa prireditev nismo mogli izvajati ali pa so bile dovoljene na precej omejen način.

V lanskoletnem poslovnem poročilu smo precej pisali o izpadu prireditev in pomenu le-tega, še posebej za naše knjižnice, saj so bili za nas tovrstni dogodki neke vrste paradni konj, zato teh ugotovitev ne bomo ponavljali. S tem zavedanjem smo izkoristili tako rekoč vse priložnosti za prireditveno dejavnost, predvsem za otroke in tudi za odrasle v poletnem času, ko smo močno izkoristili potencial knjižničnega vrta v Laškem. **Nekaj tovrstne dejavnosti smo preselili tudi na splet**, ampak ne v obliki prenosa oz. posnetka prireditev, ampak priprave tematskih videoposnetkov, in sicer ob slovenskem kulturnem prazniku, ob svetovnem dnevu poezije (recital učencev ter poezija v interpretaciji naših bralcev), ob tem veselem dnevu kulture in ob začetku Planinske bralne značke (Brati gore); poleg tega smo v živo prenašali tudi del otvoritve razstave Radeče in tolar. **Vse našete video vsebine si je skupaj ogledalo 3.299 ljudi.**

Kljub močno okrnjeni prireditveni dejavnosti želimo **izpostaviti nekaj dogodkov**. Bogato dogajanje na knjižničnem vrtu smo začeli s predstavitevijo 14. sezone Bralne značke za odrasle, ki jo je počastila pevka Nuška Drašček kot presenečenje večera. Morda velja izmed prireditev na vrtu omeniti še gostovanje Mance Izmajlove. V podobno velikem slogu, kot v preteklih letih, smo uspeli zaključiti akcijo za otroke Poletni bralci – v začetku septembra smo napolnili Kulturni center, ko smo na zaključni prireditvi gostili dr. Igorja Saksido in Roka Trkaja. Kljub epidemiji smo uspeli nadaljevati še eno tradicijo – v Rimskih Toplicah smo izvedli 9. lurški koncert z domačinko harfistko Laro Hrastnik in sopranistko Jero Petriček Hrastnik – tudi lani v cerkvi sv. Marjete in v poletnem času. Vztrajali smo tudi še v jesen in na prostem – na občinskem dvorišču v Laškem v soorganizaciji s KD Koral izvedli gledališko predstavo Mali princ Dramske skupine Liliija, ki je bila dobro obiskana kljub mrzlemu vremenu. Posebno kvalitetna in odmevna je bila tudi razstava Radeče in tolar, o kateri več pišemo v drugih poglavjih.

Priložen je seznam prireditev za odrasle in otroke.

3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško

Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško je bila ustanovljena v začetku leta 2016 in je formalno del Knjižnice Laško (aktivnosti UTŽO so vključene v delovanje Knjižnice Laško). Prihodke in stroške, ki nastajajo izključno z delovanjem UTŽO, računovodsko vodimo ločeno. Aktivnosti UTŽO potekajo v okviru študijskega leta. **Študijsko leto 2020/2021 sploh ni bilo izvedeno.** Jeseni pa sta v okviru novega **študijskega leta 2021/2022** začeli delovati le obe skupini krožka angleškega jezika. Preostali krožki zaradi epidemioloških omejitev, same narave krožkov in (ne)interesa udeležencev za srečanja v tveganih razmerah niso začeli delovati. Prav tako nismo izvajali dopoldanskih prireditev za udeležence UTŽO. Vse slovenske UTŽO pa so bile kljub epidemiji v študijskem letu 2020/2021 delno sofinancirane s strani ministrstva za izobraževanje (1.000 eur) – sredstva smo prejeli v I. 2021.

V tabeli navajamo aktivnosti - samo dva krožka v jeseni –, iz katerih so razvidni številčni rezultati.

Tabela: Krožki 2021/2022 (1. del – v koledarskem letu 2021)

<i>krožek</i>	<i>mentorica</i>	<i>št. udeležencev</i>	<i>ure</i>	<i>št. srečanj</i>	<i>obisk</i>
angleščina 1	Lidija Šober	7	18	9	54
angleščina 2	Lidija Šober	9	18	9	63
SKUPAJ		16	36	18	117

Dejavnosti UTŽO je obiskalo 16 udeležencev, ki so bili v letu 2021 vključeni v 2 različna krožka. V letu 2021 se je v okviru UTŽO zvrstilo 18 srečanj, opravljenih je bilo 36 ur, zabeležili pa smo 117 obiskovalcev.

Epidemija je močno onemogočila izvajanje dejavnosti UTŽO, kar tako zaposleni kot člani UTŽO (glede na njihove odzive) občutimo kot velik primanjkljaj. Ta skupina občanov je bila v času epidemije najbolj ogrožena, hkrati pa so posledice zaradi izoliranosti, osamljenosti tudi zelo velike. Trenutna situacija nakazuje vrnitev v predkoronsko delovanje tudi za UTŽO in na to se bomo pozorno odzvali.

3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI

3.4.1 Domoznanstvo

Domoznanska dejavnost obsega zbiranje, obdelavo, hrambo in prezentacijo domoznanskega gradiva. V naši knjižnici je tradicionalno zelo živahna tudi na področju domoznanskih predavanj, predstavitev del z domoznansko vsebino in za domoznanstvo zanimivih ljudi, kar pa je bilo lani zaradi epidemioloških razmer zelo okrnjeno. Prav tako ni deloval domoznanski krožek v okviru UTŽO.

V letu 2021 smo izvedli sledeče domoznanske aktivnosti:

- Kreirali smo zapise za vzajemni katalog COBIB za 24 razglednic (ki smo jih kupili lani in dopolnili našo zbirko tovrstnega gradiva), 14 raziskovalnih nalog OŠ Antona Aškerc, 228 člankov (glavnino predstavljajo članki iz Novega tednika za obdobje 2012–2015 z domoznansko vsebino, nanašajočo na naše območje) in 4 monografije s področja domoznanstva, skupaj 270 bibliografskih zapisov. Inventarizirali smo 50 enot domoznanskega gradiva.
- Pripravili smo prispevke za Album Slovenije (portal Kamra) in za Laški bilten.
- Oblikovali in objavili smo digitalno zbirko Stare zidanice v okolici Laškega in Rimskih Toplic za portal Kamra.
- Pripravili smo razstavo Razglednice Rimskih Toplic s spremljajočo zgibanko (v Knjižnici Rimske Toplice).
- Pripravili smo manjše razstave, s katerimi smo se spomnili: 170-letnice rojstva jezikoslovca Ivana Topolovška, 160-letnice rojstva risarja in strokovnega pisca Franca Suherja ter 90-letnice rojstva dramskega režiserja in pisatelja Jura Kislingerja.
- Pripravili smo informacijske zgibanke o domoznanskem gradivu, ki se nanašajo na Jurklošter, Marija Gradec ter Svibno in Ostrovrharje.
- Za objavo na družabnih omrežjih smo pripravili nekaj objav z domoznansko tematiko.
- V domoznanski zbirki osrednje knjižnice smo izvedli razdelitev gradiva na primarno (dom) in sekundarno (dom2) (skupaj 1.085 enot gradiva) ter to vnesli tudi z interno oznako v katalog.
- Udeležili smo se dveh sestankov domoznanske dejavnosti v okviru območnosti OOK Celje, kjer je bil sprejet naš predlog za digitalizacijo Valentiničeve kronike ter dokumentov laške čitalnice in bralnega društva (v sodelovanju z Muzejem Laško). (Rezultati razpisa na ministrstvu za kulturo še niso znani.)
- Udeležili smo se izobraževanja za vnos vsebin na portal Obrazi slovenskih pokrajin.

3.4.2 Izredna strokovna in tehnična dela

Na tem področju smo opravili naslednja dela:

- analiza statističnih podatkov za l. 2020 in izpolnitev letnega statističnega vprašalnika (BibSiSt),
- paketni izbris neaktivnih članov (461 članov, ki so bili brez opomb oz. so imeli zabeleženo samo opombo ter knjižnice niso obiskali 5 let) in uničenje pripadajočih vpisnic,
- prijava na neposredni poziv MIK za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva,
- prijava na neposredni poziv MIK za sofinanciranje IKT-opremljanja knjižnic,
- odpis knjižničnega gradiva,
- povečan odpis serijskih publikacij in uskladitev podatkov glede hranjenja letnikov,
- spletna anketa ob dnevu splošnih knjižnic o zadovoljstvu naših uporabnikov in analiza,
- aktivnosti pri projektu sodelovanja LAS Čebela bere med (posebej v podpoglavju 3.4.4).

3.4.3 Posavska potujoča knjižnica

V l. 2021 je Posavska potujoča knjižnica (PPK) redno delovala oz. v skladu z veljavnimi ukrepi. Upravni organ PPK je **kolegij direktorjev**, ki se je sestajal mesečno, večinoma na daljavo. Za razliko od preteklih let se kolegij direktorjev ni več ukvarjal z raznovrstnimi strokovnimi deli. Smo pa morali v poletnem času opraviti nov razpis, izbor in zaposlitev bibliotekarja, saj se je dotedanji bibliotekar zaposlil v Valvasorjevi knjižnici Krško. S septembrom smo tako na PPK zaposlili bibliotekarko, ki je zahtevno funkcijo tega delovnega mesta začela dobro opravljati.

Občina Radeče na podlagi krovne in letne tripartitne pogodbe neposredno **financira delovanje PPK** upravljalki Valvasorjevi knjižnici Krško. Skladno s pogodbo in zahtevki Valvasorjeve knjižnice Krško je tako v lanskem letu delovanje PPK sofinancirala v višini 4.636 eur (2.864 eur za plače, 1.038 eur za materialne stroške, 679 eur za knjižnično gradivo in 56 eur za manjše investicije). Skladno z odločbo ministrstva smo iz Knjižnice Laško od prejetih sredstev ministrstva za nakup knjižničnega gradiva 1.250 eur nakazali krški knjižnici.

Posavska potujoča knjižnica na območju občine Radeče obiskuje **postajališča Jagnjenica, Svibno, Vrhovo** (2-krat mesečno) in **Prevzgojni dom Radeče** (1-krat mesečno). Uvajanje povsem nove storitve je bilo seveda tudi lani močno oteženo zaradi epidemioloških omejitev. Kljub temu se je na večini izposojevališč oblikovalo določeno število rednih obiskovalcev, tudi na postajališčih radeške občine, ki delujejo v povprečju PPK. Slabši odziv je na Vrhovem, kjer tudi sprememba časa postanka s septembrom lani ni izboljšala stanja. To ostaja naloga za l. 2022.

(Poročilo o delu PPK je priloženo kot samostojen dokument, določene statistične podatke sodelujoče knjižnice po medsebojnem dogovoru in navodilih ministrstva za kulturo upoštevamo pri posameznih ustreznih poglavjih.)

3.4.4 Projekt LAS Čebela BERE med!

Leta 2020 smo bili v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Celje uspešni na razpisu za LAS Raznolikost podeželja Čebela BERE med!. Lani smo izvedli tako rekoč celoten investicijski del projekta, kar je pomenilo za našo knjižnico **nakup pohištvene in računalniške opreme** v za naše razmere velikem obsegu. Tako smo kupili sledečo pohištveno opremo: 6 tapeciranih okroglih sedežev za otroški oddelek v Laškem in Rimskih Toplicah, 3 magnetne table za na steno (Laško in Rimske Toplice), 24 stolov z rokonasloni (Rimske Toplice), 2 računalniški mizi (Laško in Rimske Toplice) in 6 montažnih računalniških miz (Rimske Toplice). Poleg tega smo v Laškem del stene, namenjene novemu otroško-mladinskemu kotičku, obložili z lesom in dvema ovalnima omaricama, v Rimskih Toplicah pa smo naredili oblazinjeno steno, ki dopolnjuje novo sedežno garnituro (tudi kupljeno v okviru projekta). S pomočjo projekta smo precej **posodobili računalniško opremo**, namenjeno uporabnikom. Kupili smo 6 stacionarnih računalnikov za uporabnike, 5 prenosnih računalnikov (mobilna učilnica), 2 tablična računalnika (mobilna učilnica), multifunkcijsko napravo (mobilna učilnica), 2 LCD-projektorja (mobilna učilnica in Rimske Toplice), prenosno platno (mobilna učilnica), elektrificirano stensko platno (Rimske Toplice), zvočni sistem (Rimske Toplice), 3D-tiskalnik in 5 3D-svinčnikov.

Zaradi vseh zgoraj omenjenih nakupov pohištva in tehnološke opreme je bilo potrebno izvesti še nekaj **sprememb v prostorih Knjižnice Laško in Knjižnice Rimske Toplice**. V Laškem smo odstranili obstoječa računalniška mesta za uporabnike v pritličju, prestavili otroške revije in nadomestili računalniško mesto za uporabnike. V predelanem delu knjižnice smo dobili mini otroško-mladinski kotiček, kjer lahko uporabniki brskajo po knjižničnem gradivu, prebirajo informacije na magnetnih tablah ali se družijo. V Knjižnici Rimske Toplice smo preuredili del sobe z otroško strokovno literaturo. Knjižne police smo namestili samo na eni strani sobe in tja preselili vse gradivo, na drugo steno pa smo umestili magnetno tablo in pod njo ovalno sedežno z oblazinjeno steno. V prostoru je tudi nova računalniška miza in 3 okrogli sedeži – za druženje in zadrževanje otrok. Osrednji prostor Knjižnice Rimske Toplice se lahko spremeni v majhno učilnico ali manjši prireditveni prostor s projektorjem, električnim platnom, zvočnim sistemom ter montažnimi mizami in stoli.

Vseh sprememb, ki jih lahko uporabniki naših knjižnic že vidijo ob obiskih knjižnice, ne bi bilo brez **vsebinskega dela projekta**. Pripravljalni del smo že opravili, velik delež nas še čaka. Do zdaj smo sodelovali pri pripravi slikanice Čebela BERE med!, kjer smo opisali pot čebele Saše skozi sodelujoče kraje pri projektu in so jo prejeli otroci ob obisku knjižnice, ko smo izvajali delavnice na temo čebel. Oktobra je v Laškem gostoval mobilni "čebelarski kotiček", ki kroži po sodelujočih knjižnicah v projektu in s pomočjo katerega otrokom približamo pomembnost čebel. V sodelovanju z Osrednjo knjižnico Celje smo napisali priročnik z naslovom Enostavna uporaba e-storitev (soavtorica je bibliotekarka Jerica Horjak), v katerem na kratko pojasnjujemo vse največje e-storitve, ki so na voljo v Sloveniji in nam v veliki meri lahko omogočijo lažje oz. enostavnejše življenje. Ob priročniku sledijo še izobraževanja kolegov knjižničarjev na območju sodelujočih LAS in izobraževanja za uporabnike naših knjižnic.

3.4.5 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše

Naše sodelovanje z **vzgojno-izobraževalnimi ustanovami** na našem območju, in sicer z vsemi enotami obeh vrtecev ter s centralnimi in podružničnimi šolami, je temeljno za našo dejavnost in tudi najbolj utečeno, vendar je bilo v letu 2021 precej okrnjeno zaradi ukrepov ob epidemiji COVID-19. Uspeli smo ohraniti intenzivne stike s podružničnimi šolami, kjer smo Knjižnične nahrbtnike oz. zaboje zamenjali s Knjižničnimi oz. bralnimi vrečkami.

V svoje prireditve pogosto vključujemo **domačine**, kot predavatelje, glasbene goste, soorganizatorje. Sodelovali smo s harfistko Laro Hrastnik, ki je skupaj z Jero Petriček Hrastnik (Duo Lyrra Seraphica) izvedla 9. Koncert v Lurdu. Pri predstavitvi že 14. Bralne značke za odrasle nas je s krajšim koncertom razveselila Nuška Drašček Rojko. S skupino učencev OŠ Primoža Trubarja pod vodstvom prof. Tanje Drolec smo posneli recital ob svetovnem dnevu poezije. Ob tej priložnosti je bila pripravljena tudi razstava Iz zakladnice slovenske in svetovne poezije, pri kateri so sodelovali naši bralci. Dramska skupina Lilija KD Koral je uprizorila gledališko predstavo Mali princ. Ob koncu leta smo pri snemanju promocijskega videa za Planinsko bralno značko sodelovali s Saro Čopar, Jožetom Zupanom, Albinom Simoničem in Markom Mavrijem; v Radečah pa z MPZ Papirničar, Dorotejo Jazbec ob predstavitvi njene pesniške zbirke. Pri produkciji vseh video vsebin v preteklem letu smo sodelovali s študentom Timotejem Piršem, naše prireditve pa je fotografiral dijak Jure Šantej.

Pri **domoznanskih aktivnostih** smo sodelovali z ddr. Jožetom Mačkom, ki smo mu posredovali določeno gradivo za potrebe izdaje avtobiografije. Predsednik Društva Evronumizmatikov Matjaž Kukurozovič je pripravil razstavo o Radečah in tolarju ter strokovna vodenja po njej v laški in radeški knjižnici. V organizaciji KS Laško smo sodelovali na nekaj sestankih v zvezi s projektom Park spominov.

V **Laškem** smo sodelovali še s Planinskim društvom Laško (odbor za proslavitev 100-letnice planinstva v Laškem), ŠMOCL-om, Komunalno Laško, STIK-om (sestaneč Odbora za kulturo, prireditve in turizem, lektoriranje poslovnega poročila in besedil novih aplikacij za promocijo Laškega in Rimskih Toplic ter dogodek v sklopu gastronomskega projekta), Muzejem Laško in Župnijo sv. Marjete Rimske Toplice; med posamezniki pa s Klavdijo Košenina (izdelava voščilnice). Za akcijo Poletni bralci so knjižne nagrade prispevale založbe Avrora, Celjska Mohorjeva, Epistola, Mladinska knjiga, Miš, Skrivnost in Zala. LAK je financiral knjižnične članarine za študente, vključene v društvo.

V **Radečah** smo utečeno sodelovali z več društvi – z Društvom prijateljev mladine Radeče (pravljичne urice in ustvarjalne delavnice za otroke), s Skupino Nitke (tradicionalna razstava klekljanih izdelkov), z Društvom ljubiteljev likovne umetnosti Radeče, Marijo Oven in Ireno Zgonc), Dominikom Jakšičem ter Miro Majnar in Marjeto Brilej (tradicionalna božično-novoletna okrasitev oz. razstava v knjižnici).

V okviru zmožnosti smo se povezovali na regijski in slovenski **strokovni ravni**: sestanki direktorjev knjižnic na celjskem območju, Združenje splošnih knjižnic in strokovna knjižničarska telesa (Društvo bibliotekarjev Celje (DBC) in ZBDS). Intenzivno smo sodelovali s posavskimi knjižnicami v okviru delovanja Posavske potujoče knjižnice ter s celjsko knjižnico v okviru območnosti. Direktor je na

izobraževanju Dan dobrih praks skupaj s sodelujočimi knjižnicami predstavil Posavsko potujočo knjižnico kot nagrajeni projekt ZSK za l. 2020, samostojno pa tudi na občnem zboru DBC.

Matej Jazbinšek je bil podpredsednik DBC in član Upravnega odbora Kalanovega sklada. Barbara Rančigaj je bila članica Častnega razsodišča DBC. V vseh navedenih telesih delujemo strokovno in zastopamo interese Knjižnice Laško.

3.4.6 Stiki z javnostmi

Običajno so prireditve tisti razlog zaradi katerega stopimo v **stik z našimi uporabniki**. V preteklem letu ni bilo veliko priložnosti za tovrstno komunikacijo, smo pa na tak način obveščali naše uporabnike o knjižničnih poletnih večerih in pomembnejših splošnih obvestilih o delovanju knjižnice. Zaradi spreminjajoče se situacije in ukrepov zaradi epidemije so uporabniki očitno precej iskali te informacije, saj se je obisk naše spletne strani močno povečal. Stik z našimi uporabniki tudi poleg tega temelji na elektronskem obveščanju, kjer imamo trenutno v bazi 470 naslovnikov. Redno objavljamo tudi preko družbenih omrežij Facebook in Instagram, na knjižnični spletni strani in preko storitev Google My Business. Konec leta 2021 smo odprli tudi knjižnični YouTube kanal, na katerem objavljamo večje videoposnetke lastne produkcije. Čeprav se trudimo potencialnim obiskovalcem prireditve približati e-okolje, še vedno kar nekaj naših uporabnikov obveščamo s klasičnimi vabili (Laško 66, Radeče 45 in Rimske Toplice 90 naslovnikov).

Potencialni uporabniki nas lahko **spremljajo** preko spletne strani ter družbenih omrežij Facebook (1.296 všečkov) in Instagram (560 sledilcev) ali pa o dogajanju v naših knjižnicah izvedo po klasičnih kanalih, kot so mesečni napovedniki STIK-a in prispevki v lokalnih medijih (Laški bilten, Radeški utrip, Novi tednik, Radio Celje, MMC TV Laško, TV Krpan, TV Radeče, Posavski obzornik, Radio Štajerski val, Napovednik.com itd.). Z raznovrstnimi objavami na družbenih omrežjih se trudimo, da smo vedno bolj prisotni in opazni v lokalnem okolju, predvsem za mlajše generacije. Predšolske otroke in učence redno vabimo na naše dogodke s tiskanimi vabili, ki jih dobijo v vrtcu oz. šoli in objavami preko spleta, v knjižnico pa jih povabimo tudi v vsakoletnem glasilu laške osnovne šole Iskrice.

Prispevke o dogajanju in naših dejavnostih redno objavljamo v Laškem biltenu in Radeških novicah, saj tako poskrbimo, da ostanemo opazni v celotnem lokalnem okolju (omenjena glasila dobijo vsi občani). O dogajanju pri nas poročajo novinarji Novega tednika, Radeškega utripa (mdr. obsežnejši prispevek ob tednu splošnih knjižnic), TV Krpana (dva video pogovora o knjigah z našega območja), MMC TV Laško (obsežnejši prispevek ob Andersenovem dnevu), Štajerskega vala (5 tematskih pogovorov o knjigah) in Posavskega obzornika. Sodelujemo s časopisom Novi tednik, kjer občasno objavljamo v domoznanski rubriki Album Laškega. V l. 2021 je za nas ogromno publicitete doživela razstava Radeče in tolar, ki smo jo septembra gostili v Radečah, novembra pa še v Laškem (in ob tem tudi naša knjižnica). O njej so bili novinarski prispevki in tudi pogovori z avtorjem objavljeni tako rekoč na vseh pomembnejših nacionalnih in regionalnih medijih (televizija, radio, časopisi oz. spletni portali).

Ob zaključku leta smo številnim našim uporabnikom in sodelujočim na dom poslali unikatno izdelano voščilnico Klavdije Košenina in jih v času, ko pristnejša druženja v knjižnici niso bila omogočena, po odzivih sodeč, izredno razveselili.

3.4.7 Izobraževanje zaposlenih

Tudi v letu 2021 je bilo zaradi epidemije organiziranih nekaj manj izobraževanj (vseeno je bila situacija boljša kot v letu 2020). Odpadli pa sta npr. strokovna ekskurzija Društva bibliotekarjev Celje, obisk Slovenskega knjižnega sejma itd. Večina izobraževanj je bila **izvedenih preko spleta**.

Zaposleni so se udeležili naslednjih izobraževanj oz. posvetov:

- Posvetovanja sekcij ZBDS »Uporabnik v kontekstu sprememb« (4 osebe)
- Strokovnega srečanja Dan dobrih praks 2021 v organizaciji ZBDS (4 osebe)

- 2. E-festa v organizaciji Osrednje knjižnice Celje (2 osebi)
- Strokovnega srečanja ABC bralne pismenosti III v organizaciji Mariborske knjižnice (1 oseba)
- Posvetovanja Knjižnica – srce mesta: zelene knjižnice v organizaciji MKL (1 oseba)
- Predstavitve raziskave dr. Andreje Videc o OOK v organizaciji Društva bibliotekarjev Ljubljana (2 osebi)
- Okrogle mize DBL o zakonski ureditvi knjižničarstva (1oseba)
- Izobraževanja direktorjev v organizaciji ZSK (strateško načrtovanje) (1 oseba)
- Izobraževanja Ministrstva za kulturo o načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva (1 oseba)
- Izobraževanja o vodenju pošte v programu Odos (3 osebe)
- 2. Simpozija Bralne značke Slovenije ter revije Otrok in knjiga v organizaciji Društva Bralna značka Slovenije in Mariborske knjižnice
- Posvetovanja »Mladi bralec in digitalni mediji« v organizaciji Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS (2 osebi)
- Posvetovanja »Poti do knjige« v organizacije Knjižnice Pavla Golie Trebnje (1 oseba)
- 11. festivala Bralnice pod slamnikom v organizaciji Založbe Miš (1 oseba)
- Izobraževanja Kakovostna ilustracija in oblikovanje knjig za otroke v organizaciji Učnega centra MKL (1oseba)
- Izobraževanja o lahkem branju v organizaciji DBC (1oseba)
- Izobraževanja o hranjenju in zaščiti domoznanskega gradiva v organizaciji NUK in ZBDS, Sekcije za domoznanstvo (1oseba)
- Posveta Inkluzivnost splošnih knjižnic – slepi in slabovidni v organizaciji Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto ter Knjižnice slepih in slabovidnih (1 oseba)
- Biblio Mooc (mednarodno spletno izobraževanje za razvoj digitalnih kompetenc zaposlenih (1 oseba)
- Izobraževanja o spletnih dogodkih v organizaciji Knjižnice Koper (2 osebi)
- Izobraževanja o digitalnih virih v organizaciji Učnega centra MKL (2osebi)
- Izobraževanja o portalu Tax Fin Lex (2 osebi)
- Izobraževanja o optimizaciji prikazovanja priporočilnih seznamov na spletu v organizaciji MKL (1 oseba)
- Izobraževanja o varni rabi interneta v organizaciji ARNES-a (1 oseba)
- Posveta slovenske UTŽO (1 oseba)

Za izobraževanja je bilo porabljenih 41 dni.

Direktor je bil prisoten na več **sestankih** na obeh občinah, na sejah občinskih svetov, skupščinah Združenja splošnih knjižnic, številnih delovnih sestankih oz. videokonferencah in kolegijih direktorjev Posavske potujoče knjižnice, nekaterih sestankov Osrednje območne knjižnice Celje (območnost, domoznanstvo) in sestankov direktorjev knjižnic celjske regije v različni sestavi, sestankov in skupščin LAS Raznolikost podeželja in sestankov delovne skupine pri KS Laško v okviru projekta Park spominov. Trije zaposleni so se udeležili občnega zbora Društva bibliotekarjev Celje. Na letnem srečanju DBC v Knjižnici Slovenske Konjice pa so prisostvovali trije zaposleni.

Strokovne kolegije, na katerih načrtujemo naše delo in se dogovarjamo o vprašanih organizacijske in strokovne narave ter si izmenjujemo pridobljena znanja, smo letos prav tako prilagajali glede na ukrepe. Precej je bilo tudi internih sestankov, na katerih smo pripravljali navodila za delovanje knjižnične mreže v prilagojenih razmerah in obvestila za naše uporabnike. Sicer vsako leto opravimo tudi veliko neformalnega izobraževanja in seznanjanja z novostmi izven delovnega časa.

Za izobraževanja, srečanja in sestanke je bilo skupaj v letu 2021 porabljenih 68 dni.

3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA

Z **novelacijo Finančnega načrta**, ki smo jo sprejeli v decembru, smo nekoliko popravili in uskladili prihodkovno in odhodkovno stran pri plačah, dodali smo novo postavko "Plača projekt LAS – Horjak", ker gre za del stroška plače, ki je krit iz projekta. Popravek na postavki knjižnično gradivo je bil potreben zaradi višjih sredstev Ministrstva za kulturo, ki smo jih morali tudi drugače razdeliti zaradi sredstev, prejetih neposredno za PPK (1.250 eur) in smo jih morali nakazati upravljavki Valvasorjevi knjižnici Krško. Zaradi prihranjenih sredstev pri stroških za plače zaradi projekta LAS smo se na

Občini Laško dogovorili za rebalans proračuna, po katerem smo dobili za 4.000 eur več sredstev za knjige (34.000 namesto 30.000). Skladno s tem nismo več načrtovali nobenih lastnih sredstev za knjige, saj smo jih morali nameniti investicijam v okviru projekta LAS. Na prihodkovni strani postavke investicije smo zvišali sredstva, in sicer pri Laškem zaradi sredstev za investicijo, odobrenih v okviru projekta LAS in v okviru projekta IKT na ministrstvu za kulturo (tudi za Radeče). Opravili smo še nekaj manjših popravkov, ki jih posebej ne izpostavljamo.

V letu 2021 je bilo od ustanoviteljev Občine Laško in Občine Radeče za redno knjižnično dejavnost planiranih 398.300,84 eur sredstev (312.279,97 eur Laško, 80.279,84 eur Radeče in 5.741,03 Radeče neposredno Valvasorjevi knjižnici Krško za Posavsko potujočo knjižnico). **Prejeli smo 400.181,98 eur** (314.084,49 eur Laško, 81.461,49 eur Radeče in 4.636,00 Radeče neposredno Valvasorjevi knjižnici Krško za Posavsko potujočo knjižnico). Od **Ministrstva za kulturo** smo za nakup knjižničnega gradiva prejeli **24.956,00 eur** (19.964,80 eur za klasično gradivo, 4.991,20 eur za Biblos). Razliko med načrtovanimi in prejetimi občinskimi sredstvi predstavljajo za malenkost višje porabljena sredstva za plače v Laškem in Radečah – tudi na račun rizičnega dodatka za zaposlene v času epidemije, za kar sta Občini dobili refundirana sredstva s strani države. V novelaciji smo znižali načrtovane **lastne prihodke** in jih dobili **10.297,70 eur**. Porabili smo jih večinoma za sofinanciranje investicij v okviru projekta LAS v Laškem, nekaj tudi za materialne stroške in za knjižnično gradivo, tako v Laškem kot Radečah, delež radeških lastnih sredstev pa smo porabili tudi za financiranje investicij in naših stroškov, povezanih s PPK.

Po posredovanih zahtevkih smo prejeli za **investicije in investicijsko vzdrževanje od Občine Laško 3.000,00 eur** in od **Občine Radeče 1.567,67 eur**, od ministrstva za kulturo v sklopu projekta IKT 2.320,00 eur ter od financiranja investicij v sklopu projekta LAS 19.291,09 eur. Investicije pa smo poleg namenskih občinskih sredstev krili tudi z lastnimi sredstvi in presežki preteklih let.

Obema Občinama smo hvaležni za nemoteno financiranje dejavnosti v času epidemije, v predhodno dogovorjenem obsegu. Veseli nas, da smo se lahko tudi med letom sproti dogovarjali in usklajevali glede na potrebe in spremembe, ki so zahtevale tudi določene prerazporeditve, predvsem kot posledica projekta LAS v Laškem in financiranja PPK v Radečah.

4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV

V tem poglavju ocenjujemo uspešnost realizacije zastavljenih ciljev, katerih izpolnjevanje je podrobno predstavljeno v celotnem tretjem poglavju.

- Že drugo leto zapored je delovanje knjižnice v veliki meri krojila epidemija koronavirusa in ukrepi v zvezi z njo, čeprav situacija ni bila tako ekstremna kot l. 2020. Knjižnica je bila lani zaprta 10 dni (6 delovnih dni); poleg tega je bil v času 10 delovnih dni (Laško, Rimske Toplice) oz. 20 delovnih dni (Radeče) mogoč le brezstični prevzem vnaprej pripravljenega gradiva. Epidemija je vplivala na drugačno organizacijo dela, zaradi ukrepov smo morali opravljati številne nove aktivnosti, precej dejavnosti je bilo onemogočenih ali omejenih. Statistični podatki našega dela so po l. 2020 znova narasli, vendar se še zdaleč niso približali predkoronskim letom.
- V Radečah smo odpravili pomanjkljivosti na električnih inštalacijah ter opravili obdobjni pregled in preizkus električnih inštalacij. Večkrat v preteklem letu je ureditev dela za uporabniki v naši osrednji in krajevnih knjižnicah preverjala inšpekcija, ki je vselej ugotovila primerno upoštevanje ukrepov zaradi epidemije koronavirusa.
- V okviru projekta sodelovanja LAS smo izvedli za nas obsežne investicije na področju IKT-opreme in notranje opreme knjižnic v Laškem in Rimskih Toplicah. Skupaj z investicijami v okviru projekta sofinanciranja IKT-opreme s strani ministrstva za kulturo in nekaj lastnih nabav smo občutno izboljšali opremljenost z IKT-opremo in naredili osnovo za tehnološki oz. digitalni razvoj.
- Po treh letih je bila izvedena notranja revizija. Ugotovljenih je bilo nekaj pomanjkljivosti – nekatere smo že odpravili, nekatere še moramo. Izvedena je bila tudi revizija prijav podatkov za leta 2017–2019 na ZPIZ; manjše pomanjkljivosti so bile odpravljene med revizijskim postopkom.
- Nakup knjižničnega gradiva je bil v 102 % izpeljan po načrtu, usklajenim glede na sredstva ministrstva. Načrtovali smo nakup 2.728 enot gradiva, realizirali pa 2.784. Nudili smo dostop do petih elektronskih baz podatkov ter slovenskih e-knjig na portalu Biblos in zvočnih knjig na portalu Audibook. Nakup je bil nižji od lanskega, in je, glede na potrebe, prenizek.
- Odprtost knjižnic smo zaradi epidemije realizirali 92,3-odstotno (3.134 ur odprtosti namesto 4.479).

- Pri redni dejavnosti z uporabniki smo si za leto 2021 zastavili številčne cilje, primerljive s tistimi v letu 2020, in sicer:
 - da bomo imeli 3.800 aktivnih članov, doseženih je bilo 3.892 članov oz. 102,4 %,
 - da bo obisk zaradi izposoje znašal 55.000, doseženo je bilo 56.475 obiskov oz. 102,7 %,
 - da bo izposoja na dom znašala 141.000, dosežena je bila izposoja 160.557 enot oz. 113,9 %.
 Povišanje obiska in izposoje knjižničnega gradiva, pa tudi aktivnih članov, je do neke mere pričakovano, saj epidemiološki ukrepi niso bili tako strogi kot v l. 2020. Ne glede na to smo zelo zadovoljni, da smo trend teh statističnih podatkov po padcu v l. 2020 obrnili navzgor.
- Načrtovali smo 18 prireditev za odrasle. Izvedli smo jih 13. Načrtovali smo 184 prireditev za otroke. Izvedli smo jih 207. Znižanje števila prireditev za odrasle je posledica tega, da smo bili s prireditvami omejeni na poletni čas; načrte pri prireditvah za otroke smo lažje dosegli zaradi dobrega sodelovanja z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami.
- Aktivnosti na domoznanskem področju so bile močno okrnjene, opravljenega je bilo nekaj več internega dela kot sicer. Na Kamri smo objavili zgodbo o starih zidanicah; kreiranih je bilo tudi veliko zapisov za domoznansko gradivo.
- Delovanje Posavske potujoče knjižnice je bilo sorazmerno uspešno tudi na območju občine Radeče.
- Poleg investicijskega dela projekta LAS smo bili uspešni tudi na vsebinskem področju, kjer smo aktivno sodelovali pri pripravi in izdaji slikanice Čebela bere med! in priročnika Enostavna uporaba e-storitev za digitalno opismenjevanje državljanov.
- V ožjem in širšem okolju utečeno sodelujemo s številnimi akterji in imamo vzpostavljene različne kanale za stike z javnostmi. Tudi lani smo vzpostavili nekaj pomembnih novih povezav. Sicer je bilo zaradi epidemije povezovanje v precejšnji meri okrnjeno in močno onemogočeno.
- Še naprej smo bili zelo aktivni v različnih strokovnih bibliotekarskih združenjih in komisijah na regijski in državni ravni, prav tako pa smo se intenzivno povezovali in sodelovali v lokalnem okolju. Poseben način in intenzivnost sodelovanja pomenita projekt Posavski bibliobus in projekt sodelovanja LAS.

5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM

Tabela: Primerjava kazalnikov uspešnosti v letih 2020 in 2021

Kazalniki uspešnosti	2020	2021	%
Število aktivnih članov (BibSist)	3.756	3.892	+3,6
Število obiskov zaradi izposoje na dom	54.180	56.475	+4,2
Število obiskov v čitalnici	7.763	7.825	+0,8
Število obiskov zaradi izposoje na dom in v čitalnici	61.943	64.300	+3,8
Izposoja knjižničnega gradiva na dom	139.110	160.557	+15,4
Izposoja v čitalnici	12.738	12.870	+1,0
Izposoja na dom in v čitalnici	151.848	173.427	+15,3
Število vseh prireditev (brez razstav)	202	220	+8,9
Število prireditev za mlade	184	207	+12,5
Število prireditve za odrasle	18	13	-27,8
Število obiskov vseh prireditev	4.297	4.916	+14,4
Obisk prireditev za mlade	3.437	4.360	+26,9
Obisk prireditev za odrasle	860	556	-35,3
Prirast gradiva	3.216	3.117	-3,1
Nakup gradiva	3.019	2.784	-7,8

Tabela: Podrobnejša primerjava nekaterih kazalnikov s predhodnim letom

	OBISK			IZPOSOJA		
	2020	2021	obisk na prebivalca 2021	2020	2021	izposoja na prebivalca 2021
Laško	36.426	39.450	4,4	90.719	102.175	11,3
Radeče	14.271	13.738	3,3	33.374	38.956	9,4
Rimske Toplice	9.281	9.132	4,7	23.699	27.313	14,2
Jurklošter	687	883	1,2	980	1.486	2,1
Šentrupert	554	661	0,9	1.303	1.418	1,9
Zidani M.	673	132	0,2	1.505	777	1,1
PPK	51	304		268	1.302	
SKUPAJ	61.943	64.300	3,7	151.580	173.427	10,2

Prirast knjižničnega gradiva se je glede na l. 2020 znižal za 3,1 %, nakup pa za za 7,8 %.

Število aktivnih članov se je v zvišalo za 3,6 %.

Obisk knjižnice zaradi izposoje na dom in čitalnice se je skupno zvišal za 3,8 % (zvišal se je v Laškem za 8,3 % in na PPK, ki pa je v l. 2020 delovala le 3 mesece; znižal pa se je v Radečah za 3,8 %, Rimskih Toplicah za 1,7 % in izposojevališčih za 12,5 %).

Izposoja na dom skupaj s čitalnico se je zvišala za 15,3 % (v Laškem za 12,6 %, Radečah za 16,7 %, Rimskih Toplicah za 15,2 % in na PPK; v izposojevališčih pa se je znižala za 2,9 %).

Število vseh prireditvev skupaj se je v letu 2021 zvišalo za 8,9 %, obisk pa za 14,4 %.

6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA

Knjižnica Laško dosega Strokovne standarde in priporočila za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) **v sledečih deležih:** pri prostorih okrog 50 % (2.064 m²; v oklepaju so vrednosti, ki bi jih morali dosegati po standardih), pri zaposlenih 63 % (14,5), pri zalogi knjižničnega gradiva je standard dosežen, pri prirastu letnih novosti 60,1 % (250 knjig na 1.000 prebivalcev = 4.301) in odprtosti knjižnic 100 % (če ne upoštevamo izposojevališč, ki so posebna organizacijska oblika kot postajališča premične zbirke). Standard govori o 40-odstotni včlanjenosti občanov. Dosegamo ga v 56,6 % (BibSist). Dejanska uporaba knjižnice s strani občanov je prek prireditvev, izposoje prek družinskih članov in še uporabe drugih storitev, ki se računalniško ne evidentirajo, precej višja.

V poročilu za leto 2020 smo navedli, da bomo naknadno navedli primerjavo naših in slovenskih statističnih podatkov za leto 2020.

V vseh slovenskih splošnih knjižnicah je bilo 1.217 zaposlenih, v Laškem pa 9,2.

- izposoja na dom je na slovenskega knjižničnega delavca znašala 13.531, na našega 15.120,
- število obiskov je na slovenskega knjižničnega delavca skupaj s prireditvami znašalo 5.738, na našega 7.200.
- slovenski knjižnični delavec je kupil in obdelal 318 enot novosti, naš pa 336,
- slovenski knjižnični delavec je (vključno z otroškimi) opravil 12,6 prireditve, naš pa 21,9.

Primerjava 2020 (slovenske splošne knjižnice) in 2021 (Knjižnica Laško), pa je naslednja:

- izposoja na dom je na slovenskega knjižničnega delavca znašala 13.531, na našega 17.451
- število obiskov (tudi prireditve) je bilo na slovenskega knjižničnega delavca 5.738, na našega 7.536
- slovenski knjižnični delavec je kupil in obdelal 318 enot novosti, naš pa 338,
- slovenski knjižnični delavec je (vključno z otroškimi) opravil 12,6, prireditve, naš pa 23,9.

Delovanje ustanove, kot je splošna knjižnica, je za lansko in predlansko leto težko ocenjevati zgolj na podlagi podatkov, saj sta bili ti leti drugačni zaradi objektivnih okoliščin (onemogočenost številnih

dejavnosti; dražji, daljši, zahtevnejši postopki za enak ali celo manjši učinek ipd.). Kljub temu naši podatki, tako za primerjavi let 2020 med sabo ter 2020 in 2021, kažejo nadpovprečno učinkovitost v slovenskem prostoru. Še enkrat pa izpostavljamo, da smo zaposleni v danih okoliščinah s predanostjo poklicu in stroki ter angažmajem iskali rešitve, da smo s čim več oblikami knjižnične dejavnosti tudi v času epidemije prihajali nasproti našim uporabnikom in občanom. Njihov nadvse pozitiven odziv nas je utrjeval v naših odločitvah in nam dajal dodatno energijo za naprej. Ocenjujemo, da smo se v situaciji preteklih dveh let dobro znašli, seveda pa si želimo, da bi lahko v bodoče naše poslanstvo opravljali v polnem obsegu, brez tovrstnih omejevalnih dejavnikov.

7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA

V zavodu obstajajo ločenost funkcij odobravanja, evidentiranja in izvajanja, interna pravila v večjem delu poslovanja in delovanja knjižnice, imamo redne sestanke s poročanji. Izvajamo notranjo kontrolo poslovanja. V letu 2021 smo opravili notranjo revizijo ter že v času postopka in kmalu po njem odpravili nekatere pomanjkljivosti, posodobili smo tudi register tveganja.

Še vedno obstajajo velika tveganja na nekaterih področjih v zvezi s prostori, manjša tudi na kadrovskem področju in pa pri financiranju.

8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI

Po izkušnji l. 2020 in zaradi epidemije negotovi situaciji tudi v začetku l. 2021 smo cilje načrtovali z upoštevanjem vseh omejitev ipd. Zaradi tega so bili predvsem številčni cilji realno zastavljeni in večinoma doseženi.

Neuspešni pa smo bili najbolj izrazito na **prostorskem področju**. Situacija glede povečanja prostorov knjižnice v Laškem se namreč v letu 2021 ni spremenila. Enako velja tudi glede dodatnega skladišča za namestitve knjižničnega gradiva. Dejstvo pa je, da so vse tovrstne odločitve in aktivnosti odvisne od dolgoročne rešitve prostorske problematike, saj le-to vpliva tako na nameščanje gradiva, potrebne obnove Laškega dvorca, ureditev okolice ipd. Vse naštetu ni odvisno samo od knjižnice in njenega vodstva, ampak predvsem od ustanovitelja Občine Laško. V lanskem letu sicer lahko govorimo o določenih premikih na tem področju, a konkretnih rešitev žal še nismo dosegli.

Poleg tega tudi nismo pripravili novega strateškega načrta. Delo smo zastavili na široko in vanj vključili ves kolektiv, a končnega dokumenta še nismo oblikovali. Po sprejetju državnih strateških dokumentov za področje knjižničarstva bo to prioriteta tega leta.

V l. 2021 nismo nadaljevali aktivnosti za vključitev živečih pomembnih Laščanov v spletni biografski leksikon. Razlog za to je v drugih prioritetah rednega in siceršnjega dela, ki nam je onemogočil posvetiti se tako obsežnemu projektu.

Izpostavili bi tudi, da nismo opravili nekaterih obsežnejših internih strokovno-urejevalnih in strokovno-tehničnih del. Kljub manj dejavnostim in zaprtim knjižnicam je bilo namreč več odsotnosti zaposlenih zaradi vzrokov, neposredno vezanih na epidemijo, osnovno delo pa v novih razmerah zahteva veliko več časa, kar smo že poudarili.

9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU

Lanskoletno razmišljanje, ki smo ga nanizali v tem poglavju, se je že močno ukvarjalo s koronakrizo in razmišljanji o vlogi splošne knjižnice v okolju, ki jih je ta kriza spodbudila. Še enkrat bom nanizal temeljne poudarke:

- **Splošna knjižnica je osrednja ustanova svojega okolja.**
- **Knjižnična javna storitev velikemu številu občanov ogromno pomeni.**
- **Pomen javnega, odprtega prostora, ki je dostopen vsem občanom in so v njem vsi dobrodošli, je v lokalni skupnosti izjemen.**
- **Bistvo poslanstva in delovanja splošne knjižnice je fizični oz. osebni stik z uporabniki.**

Letos pa dodajam še sledeče:

V duhu aktualnega časa, v smislu strahu, nezadovoljstva in agresivnosti, ne želim tarnati in pisati o tem, kaj vse smo želeli, pa nismo mogli, kaj vse bi lahko, če bi ... Ne želim izpostavljati številnih omejitev, poudarjati, koliko več časa in energije so nam jemali sicer povsem ustaljeni postopki, se pridušati o nujnosti drugačnih stikov z uporabniki, pisati o težkih dogodkih, ki so vplivali na naše delo, itn.

Izpostavil bom, da smo v knjižnici zadovoljni, da smo lahko praktično skozi vse leto 2021 opravljali vsaj naše temeljno poslanstvo, vezano na nabavo, urejanje in posredovanje knjižničnega gradiva našim uporabnikom. In da smo v tem času z našimi uporabniki ohranjali minimalne, a vseeno pristne stike.

Leto 2021 bo verjetno leto za pozabo, nekaj dejstev pa bomo vseeno ponosno zapisali v knjižnično zgodovino:

- **Izposoja knjižničnega gradiva** v naših knjižnicah v Laškem, Radečah in Rimskih Toplicah se je v primerjavi z l. 2020 **povišala za 15 %** in je bila le 5 % nižja kot v predkoronskem l. 2019.

- V drugi polovici leta smo tako rekoč **skoraj povsem normalno sodelovali z vrtci in šolami** pri bibliopedagoškem delu in smo celo uspeli obiskati vse podružnične šole oz. vrtce v naši občini.

- Dobro smo izkoristili poletni čas ter **izvedli številne prireditve za odrasle in otroke**.

- Septembra smo v Kulturnem centru **izvedli zaključno prireditev akcije Poletni bralci**, ki se je je udeležilo 150 mladih bralcev iz laške in radeške občine.

- Junija smo začeli **14. sezono Bralne značke Knjižnice Laško za odrasle** (13. sezono je uspešno končalo 192 bralcev), decembra pa uvedli še novost – **Planinsko bralno značko Knjižnice Laško**.

- Jeseni smo z numizmatikom Matjažem Kukuruzovičem pripravili v medijih odmevno **razstavo Radeče in tolar** ob 30-letnici slovenske valute, ki smo jo obogatili s tedenskimi vodenji po razstavi.

- V sklopu **projekta LAS Čebela BERE med!** smo močno izboljšali tehnološko opremljenost naših knjižnic v Laškem in Rimskih Toplicah.

Ob vsem tem nas veseli tudi, da nam je po dveh nenavadnih letih še vedno ostalo veliko zanosa, energije in želje pri delu z našimi uporabniki.

Za zaključek poslovnega poročila pa vendarle nanizajmo še nekaj ilustrativnih poudarkov našega dela, saj so glede na vse okoliščine precej pomenljivi. Lani so imele vse naše knjižnice (osrednja knjižnica v Laškem, krajevni knjižnici v Rimskih Toplicah in Radečah ter izposojevališča v Jurkloštru, Šentrupertu in Zidanem Mostu ter delež PPK na postajališčih v radeški občini) skupno **3.892 aktivnih članov**, kar pomeni, da je bilo formalno aktivnih v naših knjižnicah skoraj **23 % občanov**. **Knjižnice so bile odprte 4.134 ur, in sicer 272 dni v letu**. Beležili smo cca **69.300 fizičnih obiskov** (tudi tu je dejanska številka višja), kar pomeni cca **255 vsak dan** (ko so bile knjižnice odprte). **Izposojenih oz. uporabljenih je bilo malo manj kot 173.500 enot knjižničnega gradiva**, za katerega bi občani po naši povprečni lanski nabavni ceni na enoto (vključujoči popuste) **plačali 4.040.000 eur**. Organizirali smo **220 prireditev za odrasle in otroke**, ki jih je **obiskalo 4.916 občanov**.

direktor Knjižnice Laško
Matej Jazbinšek

Priloga:

Obrazložitev investicij Knjižnice Laško v letu 2021

Tabela: Investicije Knjižnice Laško v letu 2021

Investicije in investicijsko vzdrževanje	višina sredstev	seznam investicij
Občina Laško	3.000,00	<ul style="list-style-type: none"> - 1 računalnik z monitorjem (Laško) - 4 monitorji (Laško) - blagajniški tiskalnik (Laško) - čitalec črtne kode (Laško) - knjižni regal (+ 6 polic) (Rimske Toplice) - talni čistilnik (Laško) - 1 WiFi Ubiquiti UniFi (Laško) <p>sofinancirane investicije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 računalniki z monitorji (projekt IKT Ministrstva za kulturo) (2x Laško, 1x Rimske Toplice) - 1 WiFi Ubiquiti UniFi (Laško)
Občina Radeče	1.567,67	<ul style="list-style-type: none"> - 1 računalnik z monitorjem - 1 monitor - 1 tiskalnik - 1 WiFi Ubiquiti UniFi <p>sofinancirane investicije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 računalnik z monitorjem (projekt IKT Ministrstva za kulturo)
Projekt LAS Čebela BERE med!	19.291,09 (projekt je zahteval sofinanciranje z lastnimi sredstvi)	<ul style="list-style-type: none"> - IKT-oprema Knjižnica Laško (6 računalnikov z monitorji; 3D-tiskalnik; 3D-pisala – 3 kom.) - IKT-oprema Knjižnica Rimske Toplice (projektor; zvočni sistem; električno platno; 3D-pisali – 2 kom.) - IKT-oprema mobilna učilnica (5 prenosnikov; projektor; prenosno platno; tiskalnik; 2 tablici) - pohištvena oprema Knjižnica Laško (računalniška miza; lesena stenska obloga; 3 tabureji; 2 stenski magnetni tabli) - pohištvena oprema Knjižnica Rimske Toplice (troosed; 6 zložljivih miz; 24 stolov z mizico; računalniška miza; lesena stenska obloga; 3 tabureji; 1 stenska magnetna tabla)
Ministrstvo za kulturo - projekt IKT	2.320,00 (Laško + Rimske Toplice 1.741,70; Radeče 578,30) (del projekta je sofinanciranje z lastnimi sredstvi ter sredstvi Občin)	<ul style="list-style-type: none"> - 2 računalnika z monitorjema (Knjižnica Laško) - 1 računalnik z monitorjem (Knjižnica Rimske Toplice) - 1 računalnik z monitorjem (Knjižnica Radeče)

Lastna sredstva	11.233,79 (Laško 11.096,22; Radeče 137,57)	- 2 WiFi Ubiquiti UniFi (Laško) (delno sofinancirano s sredstvi Občine Laško) (144,50 eur) sofinancirane investicije: - celotna investicija v sklopu projekta LAS Čebela BERE med! (10.535,51) - 3 računalniki z monitorji (Laško+Rimske Toplice) (projekt IKT Ministrstva za kulturo) (416,21 eur) - 1 računalnik z monitorjem (Radeče) (projekt IKT Ministrstva za kulturo) (137,57 eur)
Skupaj Investicije in investicijsko vzdrževanje	37.412,55	

Razdelitev financiranja obsežnih investicij v l. 2021 je razvidna iz zgornje tabele.

Velja pa izpostaviti investicije, ki so bile sofinancirane iz različnih virov:

- projekt IKT Ministrstva za kulturo v višini 3.524,91 eur: 4 računalniki z monitorji (2 x Laško, 1 x Rimske Toplice; 1 x Radeče) (ministrstvo: 2.320,00 eur; Občina Laško: 488,35 eur; Občina Radeče: 162,78 eur; lastna sredstva: 553,78 eur);

- WiFi-antena za Laško: 145,18 eur (Občina Laško: 144,50 eur; lastna sredstva: 0,68 eur)

- celotna investicija v sklopu projekta LAS Čebela BERE med! v višini 29.826,60 eur (financiranje v sklopu projekta s strani države: 19.291,09 eur; lastna sredstva: 10.535,51 eur, od tega sredstva UTŽO: 3.172,00 eur).

BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2021

SREDSTVA

A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Konti skupine 00,01,04,05

V letu 2021 sta Knjižnica Laško in Knjižnica Radeče skupaj kupili za 37.412,55 EUR novih opredmetenih osnovnih sredstev v razredu 0. V to vrednost ni vključen nakup knjižnega in neknjižnega gradiva.

Knjižnica Laško je v lanskem letu nabavila za 35.129,01 EUR osnovnih sredstev. Kupila je IKT-opremo v okviru projekta LAS v vrednosti 29.826,60 EUR (financiranje s strani projekta je bilo v višini 19.291,09, preostanek pa smo pokrili z lastnimi sredstvi). S sredstvi Občine Laško smo kupili računalniško in drugo opremo v vrednosti 3.000 EUR. Manjša OS smo kupili tudi z lastnimi sredstvi. V sklopu projekta IKT smo od MK za vse krajevne knjižnice prejeli skupaj 2.320 EUR, nakup štirih računalnikov pa smo dodatno sofinancirali z lastnimi sredstvi ter sredstvi Občine Laško in Občine Radeče. Razdelitev nabave osnovnih sredstev med Laško in Rimske Toplice je razvidna v prilogi k poslovnemu poročilu.

Za **Knjižnico Radeče** smo v letu 2021 kupili osnovna sredstva v vrednosti 2.283,54 EUR. S sredstvi Občine Radeče v vrednosti 1.567,67 EUR smo nabavili računalnik, dodaten monitor, tiskalnik in wifi anteno. Preostanek investicij predstavlja računalnik v okviru projekta IKT za katerega smo poleg sredstev MK prispevali tudi sredstva Občine Radeče in lastna sredstva

V Laškem smo **odpisali opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva** v skupni nabavni vrednosti 1.213,55 EUR. Vsa sredstva so bila že v celoti amortizirana in niso več izkazovala sedanje vrednosti.

Tudi v letu 2021 nadaljujemo z vodenjem knjig in neknjižnega gradiva v razredu 0, med opredmetenimi osnovnimi sredstvi – drobnim inventarjem s 100 % odpisom. Iz tega razloga to gradivo ni neposredno razvidno v realizaciji, ki spremlja skupini prihodkov na 76 in odhodkov na 46. V realizaciji ostaja razviden tisti del nabave knjižničnega gradiva, ki se nanaša na časopise in revije ter zakup podatkovnih baz.

Z istim razlogom tudi namenska sredstva oz. dotacije ministrstva in obeh občin za nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva za ta del gradiva spremljamo v skupini 98. Medtem ko v realizaciji na prihodkih skupine 76 še vedno ostaja pripadajoč del dotacij za nabavo revij in podatkovnih baz, ki jih vodimo kot strošek poslovnega leta v skupini 46.

Razliko med pridobljenimi dotacijami in večjo nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva krijemo s tekočimi lastnimi sredstvi, ki so del lastnih prihodkov skupine 76, zato to razliko nabave iz lastnih virov v obliki stroškov amortizacije umestimo med odhodke na 46. Zaradi lažjega spremljanja nabave knjižnega in neknjižnega gradiva smo pod tabelo realizacije pripravili dodatno tabelo, ki se nanaša na nabavo in financiranje knjig, neknjižnega gradiva in investicij v osnovna sredstva.

V letu 2021 se je **nabava knjig in neknjižnega gradiva** nekoliko znižala glede na lansko leto, in sicer je znašala 55.566,85 EUR. Knjižnica Laško je nakupila gradivo v skupni vrednosti 41.273,58 EUR, Knjižnica Radeče pa v vrednosti 14.293,27 EUR. Občina Laško je za knjižno in neknjižno gradivo prispevala denarna sredstva v vrednosti 26.154,16 EUR, Občina Radeče pa 8.517,76 EUR. Prav tako nam je Ministrstvo za kulturo namenilo nekoliko več sredstev za knjižno in neknjižno gradivo (v razredu 0) kot leto prej, in sicer za Laško 15.056,61 EUR, za Radeče pa 5.013,33 EUR. Z lastnimi sredstvi smo letos kupili za 62,81 EUR knjižnega in neknjižnega gradiva v Laškem, kar izkazujemo v obliki stroška amortizacije v skupini 46. Za knjižnico v Radečah pa smo lani namenili 762,18 EUR lastnih sredstev za nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva.

Izvedli smo tudi vsakoletni **odpis knjižnega in neknjižnega gradiva**, letos precej manj kot lani, v skupnem znesku 4.028,68 EUR. Odpisano gradivo smo ocenili kot zastarelo ali poškodovano. Na strani Laškega smo odpisali za 2.979,14 EUR gradiva, na strani Radeč pa za 1.049,54 EUR tega gradiva.

Med osnovna sredstva oz. drobni inventar smo tako po vseh nabavah in odpisih skupno zavedli **povečanje nabavne vrednosti zaloge knjig** z lanskim 1.427.425,23 EUR na letošnjih 1.479.120,80 EUR in povečanje zaloge neknjižnega gradiva z 93.138,25 na 97.009,55 EUR.

V enaki vrednosti smo na drugi strani povečali vrednost popravka vrednosti zaloge knjig in neknjižnega gradiva. Tako je sedanja vrednost drobnega inventarja enaka 0.

Vrednost razreda 0, ki je enaka vrednosti sklada sredstev v upravljanju v podskupini **980** in predstavlja naše obveznosti za osnovna sredstva v razredu 0, se je ob novih nabavah in odpisih ter obračunani amortizaciji skupno povečala s 396.948 EUR na 403.559 EUR.

Obračunana skupna **amortizacija** iz registra osnovnih sredstev je znašala skupaj 30.791,71 EUR (29.179,71 EUR za stroškovno mesto Laško in 1.612,35 EUR za Radeče).

Na dan 31. 12. 2021 je **nabavna vrednost** vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev iz registra osnovnih sredstev za Laško in Radeče skupaj znašala 793.183,99 EUR, **sedanja vrednost**, ki je enaka tudi vrednosti v podskupini **980**, pa 403.559 EUR. Sedanja vrednost sredstev v upravljanju Občine Laško znaša 398.808,26 EUR, Občine Radeče pa 4.750,74 EUR.

V skupino 98 - obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje vštujemo tudi **presežke prihodkov preteklih let** v podskupini **985**, ki so v letu 2021 skupno znašali 13.361 EUR in predstavljajo dodaten vir za nakup osnovnih sredstev. Podrobneje jih bomo razdelili v razdelku D tega poročila. Skupaj s presežki preteklih let skupina **98** izkazuje skupno stanje

416.920 EUR (za primerjavo z lanskim letom, ko je bilo stanje 411.479 EUR). To so naše celotne obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje od obeh občin.

B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 10, 11,12,17,19

Stanje gotovine v vseh treh blagajnah **skupine 10**: Laško, Rimske Toplice in Radeče, ki jih knjigovodsko vodimo dnevno, je na dan 31. 12. 2021, znašalo 113 EUR.

Stanje denarnih sredstev na računih v **skupini 11** pa je na skupnem transakcijskem računu znašalo 13.515 EUR.

V **skupini 12** smo ob koncu leta 2021 izkazovali kratkoročne terjatve do kupcev v vrednosti 224 EUR. Kratkoročne terjatve do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 14** pa so skupno znašale 48.827 EUR. Te terjatve v celoti predstavljajo terjatve do Občine Laško in Občine Radeče za decembrske plače, redno delovno uspešnost, preostanek refundacije za decembrske materialne stroške in terjatve do države za sredstva v sklopu projekta LAS (investicija in delež plače).

V **skupini 17** smo ob koncu leta 2021 izkazovali kratkoročne terjatve do državne institucije v znesku 1.356 EUR.

Aktivne časovne razmejitev v **skupini 19** v znesku 389 EUR se nanašajo predvsem na vnaprej plačane stroške zavarovalnih premij, ki niso vezane na koledarsko leto.

Stanje vseh kratkoročnih sredstev v razredu 1, ki ga sestavljajo vse našete skupine 10, 11, 12, 17, 19, je tako ob koncu leta 2021 znašalo 64.424 EUR.

Skupna vrednost vseh sredstev v bilanci stanja oz. aktiva (razred 0 in 1) znaša 467.983 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

C) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 21, 22, 24 in 29

Skupne kratkoročne obveznosti **razreda 2** so ob koncu leta 2021 znašale 51.063 EUR.

Velik del teh obveznosti so predstavljale obveznosti do zaposlenih v **skupini 21**, in sicer v znesku 25.664 EUR za decembrske plače. Preostalo glavnino kratkoročnih obveznosti v **skupini 22** pa smo ob koncu leta dolgovali različnim dobaviteljem v skupnem znesku 20.106 EUR.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v **skupini 23** so konec leta skupno znašale 389 EUR, pri čemer gre v glavnem za obveznosti do naših pogodbenih delavcev v izposojevališčih Zidani Most, Jurklošter in Šentrupert.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta so obveznosti do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 24** in so skupaj znašale 404 EUR.

Ob koncu leta 2021 smo izkazovali tudi PČR - pasivne časovne razmejitve v **skupini 29**, ki predstavljajo odložene prihodke v znesku 4.500 EUR, za katere smo vnaprej pridobili denarna sredstva, a jih njihovo pripoznavanje uvršča med poslovne koristi prihodnjega obdobja. Govorimo o vnaprej zaračunanih članarinah in izletih v zvezi z Univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki so vezane na študijsko leto, saj se bo del teh aktivnosti izvajal tudi v letu 2022. Uporabniki storitev univerze članarino in določene druge stroške plačajo v enkratnem znesku in koristijo v obeh letih.

D) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Konti skupine 98 (980 in 985)

Skupino 98 predstavljajo obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje od obeh ustanoviteljev, Občine Laško in Občine Radeče ter znašajo skupno 416.920 EUR EUR (lansko leto za primerjavo 411.478,65 EUR).

Skupino 98 sestavljata sklad sredstev v upravljanju (podskupina 980) v znesku 403.559 EUR, ki vrednostno ustreza sedanjemu vrednosti vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih

sredstev v razredu 0 (vključno s sedanjo vrednostjo vseh knjig in neknjižnega gradiva) ter nerazporejen presežek prihodkov preteklih let (podskupina 985) v vrednosti 13.361 EUR.

Presežek prihodkov preteklih let nam zagotavlja fond oz. rezervo, v katero se stekajo vsakoletni presežki ob koncu poslovnega leta. Namen teh presežkov je, da z njimi lahko pokrivamo morebitno tekočo izgubo poslovnega leta in nabavljamo osnovna sredstva, za katera nismo prejeli ustreznih namenskih sredstev v obliki dotacij. Tovrstno pokrivanje nakupa osnovnih sredstev sorazmerno zmanjšuje rezervo oz. kumulativni presežek prihodkov preteklih let podskupine 985, a se mu ob prenosu pozitivnega poslovnega rezultata istočasno pripiše tudi vrednost ugotovljenega presežka prihodkov ob koncu leta.

Presežek prihodkov nad odhodki je 13.361 EUR, od tega odpade na Laško 10.516,19 EUR, na Radeče pa 2.843,79 EUR. V letu 2021 smo pokrivali iz presežka nabavo osnovnih sredstev in sicer, Laško v znesku 3.016,66 EUR, Radeče pa 715,87 EUR.

V letu 2021 je knjižnica za nakup novih opredmetenih osnovnih sredstev od Občine Laško prejela namenska sredstva za investicije v znesku 3.000 EUR in od Občine Radeče 1.567,67 EUR. Presežne nabave pa smo pokrili z omenjenimi tekočimi lastnimi sredstvi.

Od Ministrstva za kulturo, smo prejeli 2.320 EUR dodatnih sredstev za nakup IKT opreme. Ta znesek se je razdelil na obe občini, in sicer na Laško 1.741,70 EUR ter 578,30 EUR na Radeče.

Skupna vrednost obveznosti do virov sredstev oz. pasiva v bilanci stanja je 467.983 EUR in je vrednostno enaka aktivi.

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV

– DOLOČENIH UPORABNIKOV

A) PRIHODKI

Konti podskupin 760,761

Celotni prihodki doseženi v letu 2021 so znašali 384.956 EUR. To je tudi vrednost pravilno izkazanih prihodkov na AJPES-u. V to vrednost ni vključen velik del denarnih dotacij za knjige in neknjižno gradivo ter ostale investicije, ki jih prejemamo od obeh občin in Ministrstva za kulturo ter se morajo voditi v skupini 98 kot namenska sredstva. Zato za bolj enostavno primerjavo s celotnimi načrtovanimi sredstvi za leto 2021 v ta namen združujemo podatke iz skupine 76 in 98.

Tako ugotovimo, da so **celotna denarna sredstva**, pridobljena v letu 2021, znašala 384.956 EUR in so bila na strani obeh občin nižja od načrtovanih. Zaradi razmer, ki so še zmeraj trajale zaradi virusa covid-19, se je knjižnica v vseh svojih enotah na dano situacijo prilagodila. Tako nismo izvedli večine načrtovanih prireditev za otroke in odrasle.

Največji prihodek predstavljajo dotacije iz proračuna **Občine Laško** v znesku v višini 314.083,49 EUR. Ta znesek vključuje namenske dotacije za knjige, neknjižno gradivo in revije v skupnem znesku 34.000 EUR, sredstva za plače v višini 228.053,49 EUR in sredstva pridobljena za pokritje materialnih stroškov v višini 51.000 EUR. V ta skupni znesek so vključena še dodatna sredstva za prireditve v vrednosti 1.030,00 EUR, ki smo jih v letu 2021 uspešno izvedli, niso pa vključene dotacije za investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v znesku 3.000 EUR, slednje se izkazujejo v skupini 98, poleg namenskih sredstev za knjige in neknjižno gradivo. Vseh sredstev Občine Laško je bilo torej za 317.083,49 EUR.

Prihodki Občine Radeče so v tem letu znašali 81.445 EUR in so bili v glavnem namenjeni plačam (59.445 EUR), knjižničnemu gradivu (10.000 EUR) in materialnim stroškom (12.000 EUR). Od Občine Radeče pa smo letos prejeli še dodatna namenska sredstva za nakup investicij v višini 1.568 EUR. Tako smo v letošnjem letu od Občine Radeče vse skupaj prejeli 83.013 EUR. Tudi tu omenimo, da se namenska sredstva za nakup knjig in neknjižnega gradiva ter za investicije sicer vodijo v skupini 98 in da sredstva, prejeta neposredno za delovanje Posavske potujoče knjižnice, računovodsko vodi Valvasorjeva knjižnica Krško.

Poleg navedenega je knjižnica od **Ministrstva za kulturo** prejela pogodbeno sredstva za knjižno in neknjižno gradivo v skupnem znesku 24.956 EUR, kar je nekoliko več kot v lanskem letu. Knjižnica Radeče je tako za nakup knjižničnega gradiva s strani ministrstva prejela 7.176,50 EUR, Knjižnica Laško pa 17.779,50 EUR. Del teh sredstev – skupno 14.214,14 EUR, ki pokriva stroške revij in podatkovnih baz ter nakazilo Valvasorjevi Knjižnici Krško v

višini 1.250 EUR, izkazujemo v prihodkih skupine 76. Preostali del, ki se nanaša na knjige in neknjižno gradivo, pa v skupini 98 med namenskimi sredstvi za nabavo osnovnih sredstev.

Doseženi skupni **lastni prihodki** v znesku 10.297,70 so bili nižji od prvotno načrtovanih in nekoliko višji od lanskim. Laško je ustvarilo 7.882,10 EUR, Radeče pa 2.415,60 EUR, kar je primerljivo z lanskim obdobjem. Pridobljena lastna sredstva smo namenili dodatnemu pokritju materialnih stroškov, v manjšem obsegu nakupu knjižnega in neknjižnega gradiva ter pokritju razlike pri nabavi investicijskih sredstev, za tisti del, za katerega nismo prejeli namenskih sredstev. Oboje smo v obliki stroška amortizacije vrnili v ustreznem znesku na stroške v skupini 46. Gre za lastne prihodke iz naslova članarin, zamudnin, opominov, kopiranja in prihodkov, pridobljenih s prodajo lastnih publikacij, promocijskih vrečk.

Prodaja vrečk in nadomestilo za uporabo prostora v Radečah je edini tržni prihodek znotraj poslovanja Knjižnice Laško - 84,00 EUR.

Ločeno od lastnih prihodkov v realizaciji na strani Laškega izkazujemo še lastne prihodke z naslova **Univerze za tretje življenjsko obdobje - UTŽO**, saj smo v ta namen uvedli posebno prihodkovno in stroškovno mesto. Ti prihodki so v letu 2021 znašali 3.283,95 in so bili pridobljeni z zaračunavanjem tečajev in članarin uporabnikom teh storitev. Tudi ta sredstva so bila okrnjena zaradi neizvedenih tečajev in izletov kot posledica epidemioloških razmer. 1.000 EUR smo znotraj prihodkov UTŽO pridobili še od Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

B) ODHODKI

Konti podskupin 460, 461, 462, 464, 465, 468

Celotni odhodki v izkazu uspeha za potrebe AJ PES so v letu 2021 znašali 382.378 EUR vendar tu ni všteti odhodkov, ki se ne vodijo več v skupini 46, temveč v razredu 0, in sicer z naslova nabave investicij v vrednosti 29.911,29 (stroške preostalih investicij krijejo tekoča lastna sredstva v skupnem znesku 7.501,26) ter odhodkov zaradi nabave knjig in neknjižnega gradiva v znesku 55.566,85 EUR (preostalo knjižno in neknjižno gradivo v znesku 62,81 EUR na strani Laškega in 762,18 EUR na strani Radeč krijejo lastna sredstva in se prikazujejo med odhodki v skupini 46).

Ugotovimo, da so **celotna porabljenjena denarna sredstva** v letu 2021 znašala 464.710,75 EUR, kar je več kot lani in več od načrtovanih 462.178,48 EUR.

Porabljenjena denarna sredstva so na strani Laškega tako znašala 371.398,30 EUR, na strani Radeč pa 93.312,45 EUR. V te vrednosti so vključeni odhodki za nabavo celotnih osnovnih sredstev, pa tudi knjig in neknjižnega gradiva.

Največji strošek knjižnice predstavljajo plače in drugi osebni prejemki zaposlenih, ki znašajo 290.794 EUR. Sledijo stroški nabave knjižničnega gradiva v višini 68.531,76 EUR. Tako ostale stroške predstavljajo programski, neprogramski stroški in stroški posameznih projektov.

C) POSLOVNI IZID

Razlika med celotnimi prihodki in odhodki, kot jih prikazuje AJPES, izkazuje skupen pozitiven poslovni rezultat oz. presežek prihodkov nad odhodki letošnjega leta v skupni vrednosti 2.578 EUR, na strani Laškega letos izkazujemo presežek v vrednosti 1.975,04 EUR, na strani Knjižnice Radeče pa presežek v višini 602,98 EUR.

Računovodsko ugotovljen presežek, ki smo ga v preteklih letih v celoti pripisali rezervi preteklih let na kontu 985 in povečali skupen presežek prihodkov preteklih let, smo v letu 2021 morali zmanjšati za ustrezen delež davka od dohodka pravnih oseb (DDPO). DDPO je v skupnem znesku znašal 15,86 EUR.

IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Knjižnica Laško ni zadolžena, se pa na izkazu financiranja določenih uporabnikov izkazuje letošnje *znižanje* denarnih sredstev na računih v višini 21.062 EUR. Znižanje denarnih sredstev je izkazano v Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (razlika med skupinama 79 in 49). Glavni razlog za znižanje je še ne pokrita terjatev do države v sklopu projekta LAS v višini 22.586 EUR. Za tekoče poslovanje in zagotavljanje sredstev v denarnem toku smo imeli v letu 2021 kratkoročni kredit v znesku 20.000 EUR, ki pa smo ga vrnili do konca leta.

Pripravila:

Patricija Vukadinović, Računovodja VII/1

Laško, 28. 2. 2022

Patricija Vukadinović

